

GENERO-INDARKERIAREN ETA SEXU-INDARKERIAREN BIKTIMENTZAKO ESKUBIDEEN GIDA

MINISTERIO
DE IGUALDAD

SECRETARÍA DE ESTADO
DE IGUALDAD
Y PARA LA ERRADICACIÓN
DE LA VIOLENCIA CONTRA LAS MUJERES

DELEGACIÓN DEL GOBIERNO
CONTRA LA VIOLENCIA DE GÉNERO

<https://violenciagenero.igualdad.gob.es/informacion-3/derechos/>

GENERO INDARKERIAREN AURKAKO GOBERNU ORDEZKARITZAK EGINDA

2024

Kodea online 048-21-172-1

AURKIBIDEA

1. BLOKEA: Genero-indarkeriaren biktimen eskubideak	7
1. Genero-indarkeriaren biktimen eskubide espezifikoak	8
1.1. Nor da genero-indarkeriaren biktima?	8
1.2. Nola egiaztatzen da genero-indarkeriaren egoera?	8
1.3. Informazioa jasotzeko eskubidea	9
1.3.1. Informazio eta aholkularitza juridikoko zerbitzua	9
1.3.2. Genero-indarkeriaren aurrean laguntzeko eta prebenitzeko baliabideen webgunea	10
1.4. Gizarte-laguntza osorako eskubidea	10
1.5. Osasun-arretarako eskubidea	11
1.6. Doako laguntza juridiko, berehalako eta espezializaturako eskubidea	12
1.7. Lan-eskubideak	13
1.7.1. Besteren konturako langileen eskubideak	13
1.7.2. Ekonomikoki mendekoak diren langile autonomoen eskubideak	14
1.8. Gizarte Segurantzaren arloko eskubideak	14
1.8.1. Gizarte Segurantzako kotizazioaren arloko eskubideak	14
1.8.2. Gizarte Segurantzaren prestazioen arloko eskubideak	15
1.9. Laneratzeko enpleguaren arloko eskubideak	17
1.9.1. Enplegu-programa espezifikoa	17
1.9.2. Genero-indarkeriaren biktima diren langileak ordezkatzeko bitarteko kontratua	18
1.9.3. Genero-indarkeriaren biktimak kontratatzen dituzten enpresentzako pizgarriak	18
1.10. Funtzionario publikoen eskubideak	18
1.11. Eskubide ekonomikoak	19
1.11.1. Enplegua lortzeko zailtasun bereziak dituzten genero-indarkeriaren biktima diren emakumeentzako laguntza ekonomiko espezifikoa	19
1.11.2. Laneratzeko errenta aktiboa	20
1.11.3. Genero-indarkeriaren biktimek langabezia-sorospena jasotzeko aukera izatea	21

1.11.4. Mantenu-pentsioak ez ordaintzeagatiko aurrerakinak	21
1.11.5. Bizitzeko gutxieneko diru-sarrera	22
1.11.6. Etxebizitza babestuak eta adinekoentzako egoitza publikoak eskuratzeko lehentasuna	22
1.12. Erreparazioa jasotzeko eskubidea	23
1.13. Berehala eskolatzeko eskubidea	24
1.14. Ikasteko bekak eta laguntzak	24
1.15. Erroldatzearen berezitasunak segurtasun-arrazoiengatik	24
1.16. Abizenak edo nortasuna aldatzeko eskubidea	25
2. Genero-indarkeriaren biktima diren emakume atzerritarren eskubideak	25
2.1. Genero-indarkeriaren biktima diren emakume atzerritarren Espainiako egoitza-egoera	25
2.1.1. Europar Batasuneko estatu kide bateko edo Europako Esparru Ekonomikoari buruzko Akordioan parte hartzen duen estatu bateko herritar-senide diren emakume atzerritarrak	25
2.1.2. Erkidegokoak ez diren emakume atzerritarrak: genero-indarkeriaren ondoriozko bizileku- eta lan-baimen espezifiko hauetako baten titularrak izan daitezke:.....	26
2.1.3. Emakume atzerritar batek aldi baterako bizilekua izateko eta besteren kontura lan egiteko duen baimena amaitzen denean berrituko da, genero-indarkeriaren biktima izateagatik lan-kontratua amaitzen denean edo lan-harremana eteten denean.....	27
2.2. Genero-indarkeriaren biktima diren egoera irregularrean dauden emakume atzerritarren babesa .	27
2.3. Nazioarteko babeserako eskubidea	28
3. Genero-indarkeriaren biktima diren Espainiako emakumeen eskubideak lurralde nazionaletik kanpo	29
2. BLOKEA: Sexu-indarkerien biktimen eskubideak	30
1. Sexu-indarkerien biktimen eskubide espezifikoak	31
1.1. Nor da sexu-indarkeriaren biktima?.....	31
1.2. Nola egiaztatzen dira sexu-indarkeriak?	31
1.3. Informazioa jasotzeko eskubidea	32
1.3.1. Informazio eta aholkularitza juridikoko 016 zerbitzua	32

1.3.2. Sexu-indarkerien aurrean laguntzeko eta prebenitzeko baliabideen webgunea	33
1.3.3. Krisi-zentroak.....	33
1.3.4. ATENPRO.....	33
1.4. Auzitegi-praktika eskuragarri, irisgarri eta espezializaturako eskubidea	34
1.5. Laguntza integral espezializatua eta eskuragarria izateko eskubidea	34
1.6. Doako laguntza juridikorako eskubidea	35
1.7. Lan-eskubideak	36
1.7.1. Besteren konturako langileen eskubideak	36
1.7.2. Ekonomikoki mendekoak diren langile autonomoen eskubideak	37
1.8. Gizarte Segurantzaren arloko eskubideak	37
1.8.1. Gizarte Segurantzako kotizazioaren arloko eskubideak	37
1.8.2. Gizarte Segurantzaren prestazioen arloko eskubideak	38
1.9. Enpleguaren eta gizarteratzearen arloko eskubideak	39
1.9.1. Enplegu-programa espezifikoa	39
1.9.2. Sexu-indarkeriaren biktima diren langileak ordezkatzeko bitarteko kontratua	40
1.10. Funtzionario publikoen eskubideak	40
1.11. Eskubide ekonomikoak	41
1.11.1. Sexu-indarkerien biktimentzako laguntza ekonomikoak	41
1.11.2. Laneratzeko errenta aktiboa	42
1.11.3. Sexu-indarkeriaren biktimek langabezia-sorospena jasotzeko aukera izatea	43
1.11.4. Bizitzeko gutxieneko diru-sarrera	44
1.11.5. Etxebizitza babestuak eta adinekoentzako egoitza publikoak eskuratzeko lehentasuna	44
1.12. Erreparazioa jasotzeko eskubidea	45
1.13. Ikasteko beka eta laguntzak	46
2. Sexu-indarkerien atzerriko biktimen eskubideak	46
2.1. Egoera irregularrean dauden sexu-indarkerien atzerriko biktimak babestea	46
2.2. Nazioarteko babeserako eskubidea	47
3. Sexu-indarkeriaren biktima diren Espainiako biktimen eskubideak lurralde nazionaletik kanpo	48

3. BLOKEA: Genero-indarkeriaren biktimak eta sexu-indarkeriaren biktimak titular diren delituaren biktimen eskubideak	49
1. Delituaren biktimaren Estatutuaren eskubideak	50
2. Salaketa jartzeko eskubidea	51
3. Biktimek prozesu judizialean babesa izateko duten eskubidea	51
3.1. Genero-indarkeriaren eremuan	51
3.2. Sexu-indarkeriaren eremuan	52
4. Europako babes-agindu bat eskatzeko eskubidea	53
5. Zigor-prozeduran alderdi izateko eskubidea: akzioak eskaintzea	53
6. Gauza itzultzeko, kaltea konpontzeko eta eragindako aurreiritziaren kalte-ordaina jasotzeko eskubidea	54
7. Jarduketa judizialei buruzko informazioa jasotzeko eskubidea	55
8. Biktimaren duintasuna eta intimitatea babesteko eskubidea, genero-indarkeriarekin eta sexu-indarkeriarekin lotutako prozesuen esparruan	55
9. Genero-indarkeriatzat eta sexu-indarkeriatzat hartutako delituen biktimentzako laguntzak	56
 TELÉFONOS DE INFORMACIÓN	 59

1. BLOKEA

Genero-indarkeriaren biktimen eskubideak

Genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesa emateko neurriei buruzko abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoak (BOE, 313. zk., 2004ko abenduaren 29koa) zenbait eskubide finkatu eta bermatzen dizkie genero-indarkeriaren biktima diren edo izan diren emakumeei, indarkeriazko harremanei amaiera eman eta beren bizi-proiektua berreskuratzeko.

Eskubide horiek unibertsalak dira, hau da, genero-indarkeria jasaten duten edo pairatu duten emakume guztiak bermatuta dituzte, jatorria, erlijioa edo beste edozein baldintza edo inguruabar pertsonal edo sozial edozein dela ere.

1. Genero-indarkeriaren biktimen eskubide espezifikoak

1.1. Nor da genero-indarkeriaren biktima?

Genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesa emateko neurriei buruzko abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoaren 1. artikulua

1/2004 Lege Organikoaren ondorioetarako, genero-indarkeriaren biktima da edozein **indarkeria-egintza fisiko eta psikologikoren xede den emakumea, sexu-askatasunaren aurkako erasoak, mehatxuak, derrigortzeak edo askatasun-gabetze arbitrarioa barne, haren ezkontideak edo ezkontide izan denak eginak, edo harekin antzeko afektibitate-harremanen bidez lotuta dagoenak edo egon denak**, nahiz eta elkarrekin bizi ez.

Emakumeen aurkako indarkeria mota hori **giza eskubideen urraketa** da, eta diskriminazioaren, **desberdintasun-egoeraren** eta **gizonek emakumeekiko dituzten botere-harremanen** adierazpena.

Gainera, **haien seme-alaba adingabeak eta tutoretzapean edo zaintzapean dauden adingabeak ere indarkeria horren biktima dira**, eta 1/2004 Lege Organikoak 5., 7., 14., 19.5, 61.2, 63., 65., 66. artikuluetan eta 17. Xedapen Gehigarrian jasotako hainbat eskubide aitortzen zaizkie.

Genero-indarkeriak barne hartzen du, halaber (ekainaren 4ko 8/2021 Lege Organikoak, haurrak eta nerabeak indarkeriatik osoki babestekoak, egindako aldaketaren arabera), **emakumeei kaltea edo kaltea eragiteko helburuarekin, haien senideei edo gertuko pertsona adingabeei eragiten dien indarkeria**, haien ezkontidea den edo izan den edo harekin antzeko afektibitate-harremanarekin lotuta egon den pertsona baten aldetik, baita bizikidetzarik gabe ere.

1.2. Nola egiaztatzen da genero-indarkeriaren egoera?

Genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesa emateko neurriei buruzko abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoaren 23., 26. eta 27.3 artikulua

Oro har, genero-indarkeriako delitu batengatik **kondena-epai baten, babes-agindu baten edo biktimaren aldeko kautelazko neurri bat erabakitzen duen beste edozein ebazpen judizialen bidez egiaztatzen da dagozkion eskubideak aitortzea eragiten duen genero-indarkeriako egoera**, edo, bestela, demandatzailea genero-indarkeriaren biktima den zantzuak daudela adierazten duen Fiskaltzaren txostenaren bidez.

Genero-indarkeriaren egoera egiaztatu ahal izango da, halaber, **gizarte-zerbitzuen, zerbitzu espezializatuen edo genero-indarkeriaren biktimentzako administrazio publiko eskuduneko harrera-zerbitzuen txostenaren bidez**, edo beste edozein tituluren bidez, betiere eskubide eta baliabide bakoitzerako sarbidea arautzen duten izaera sektorialeko arau-xedapenetan aurreikusita badago.

Genero-indarkeriaren egoera egiaztatzeko, 1/2004 Lege Organikoaren 23. artikuluan ondorioetarako, 2019ko apirilaren 3an egindako Berdintasunerako Konferentzia Sektorialean genero-indarkeriaren biktima direla egiaztatzeko gaitasuna duten **gizarte-zerbitzuen, zerbitzu espezializatuen edo genero-indarkeriaren biktimentzako harrera-zerbitzuen zerrenda bat** onartu zen, bai eta egiaztapen-eredu komun bat ere, administrazio autonomikoei, modu homogeenan, genero-indarkeriaren biktima direla egiaztatu dezaten. Berdintasunerako Konferentzia Sektorialak, 2021eko azaroaren 11n egin zenak, akordio bat hartu zuen genero-indarkeriako egoerak egiaztatzeko sistemak abian jartzeko oinarriko prozedurak onartzeko, eta txosten-

eredua eta autonomia-erkidego bakoitzean administrazio-egiaztapenak egiten dituzten erakundeak eguneratu zituen. Egiaztapen horri esker, genero-indarkeriaren biktimek eskura izango dituzte 1/2004 Lege Organikoaren II. kapituluan ("Lan-eskubideak eta Gizarte Segurantzaren prestazioak") araututako eskubideak, bai eta aplikagarri zaizkien Estatuko araudian aitortutako eskubide, baliabide eta zerbitzu guztiak ere, baldin eta horien izaera sektorialeko arau-xedapenek horietako bakoitzera iristeko aukera jasotzen eta arautzen badute, eta, eskatzen diren baldintzen artean, genero-indarkeriaren egoera egiaztatzea sartzen da, gizarte-zerbitzuen, zerbitzu espezializatuen edo eskumena duen herri-administrazioaren genero-indarkeriaren biktimezko harrera-zerbitzuen txostenaren bidez.

Biktima adingabeen kasuan, egiaztapena, gainera, Fiskaltzari edo organo judizialari jakinarazteko osasun-agiri ofizialen bidez egin ahal izango da.

Egiaztapen horri buruzko informazioa [Genero Indarkeriaren aurkako Gobernu Ordezkaritzaren webgunean](#) dago eskuragarri.

1.3. Informazioa jasotzeko eskubidea

Genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesa emateko neurriei buruzko abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoaren 18. artikulua

Informazioa jasotzeko eskubidea honako bide hauen bidez bermatzen da:

1.3.1. Informazio eta aholkularitza juridikoko zerbitzua

- Doako zerbitzu konfidentziala, informazioa, aholkularitza juridikoa eta berehalako arreta psikosoziala eskaintzen dituen Istanbulgo Hitzarmenean bildutako emakumeen aurkako indarkeria mota guztien inguruan, eta, beraz, genero-indarkeria barne hartzen duena abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoan ezarritakoaren arabera.
- Zerbitzua lau kanalen bidez eskura daiteke:
 - Telefono-zenbaki labur honen bidez: **016**.
 - Posta elektronikoa bidez: 016-online@igualdad.gob.es.
 - WhatsApp bidez: **600 000 016** zenbakia, WhatsApp-erako soilik balio duena, ez baitu telefono deirik onartzen.
 - Txat bidez: Genero-indarkeriaren aurkako Gobernu Ordezkaritzaren webgunearen bidez: <https://violenciagenero.igualdad.gob.es/home.htm>
- Informazioa eta berehalako arreta psikosoziala eskuragarri daude eguneko **24 orduetan**, urteko **365 egunetan**. Aholkularitza juridikoa 08:00etatik 22:00etara dago eskuragarri, astelehenetik igandera.
- Entzumen- eta/edo hitz egiteko desgaitasuna duten pertsonentzat hainbat bide daude eskuragarri: **900 116 016** telefono-zenbakia; Telesor Zerbitzua [Telesorren web-orriaren](#) bidez (kasu horretan, Internetarako konexioa behar da); telefono mugikor baten edo PDA baten bidez, doako aplikazio bat instalatuta; [SVIsual](#) bideo-interpretazioko zerbitzuaren bidez; Whatsapp bidez: 600 000 016; edo posta elektronikoa bidez: 016-online@igualdad.gob.es.
- Atzeritarrentzako eskuragarri, gaztelaniaz eta hizkuntza koofizialez gain, honako hizkuntza hauetan:

- Telefonoa 24 orduz, 7 egunez, 53 hizkuntzatan: gaztelania, katalana, galegoa, euskara, valentziera, ingelesa, frantsesa, alemana, portugesa, mandarin-txinera, errusiera, arabiera, errumaniera, bulgaria, afganiera, albaniera, armeniera, bambara, bereberera, bosniera, brasileria, kantonera, txekiera, koreera, daniera, esloveniera, eslovakiera, farsiera, finlandiera, georgiera, greziera, india, nederlandera, hungaria, italiara, japoniera, lituaniera, mandingera, norvegiera, persiera, poloniera, poulaarra, serbokroaziera, siriera, soninkera, suediera, thailandiera, taiwanera, berberera, turkiera, ukrainiera, urdua, wolofera.
- Posta elektronikoa eta Whatsapp 24 orduz, 7 egunez: gaztelania, katalana, euskara, galiziera, valentziera, ingelesa, frantsesa, alemana, portugesa, mandarin-txinera, errusiera, arabiera, errumaniera, bulgaria, italiara.
- Deiak birbideratu egiten dira honako kasu hauetan:
 - Larrialdi-egoerei buruzko deien kasuan, **112** telefonora bideratuko da.
 - Emakumeen berdintasunari buruzko informazio orokorreko deiak direnean, **Emakumeen Institutura** bideratuko dira.
 - **Autonomia Erkidego batekin** lotutako informazio espezifiko behar duten deiak direnean, dagokion telefono autonomikora bideratuko dira.
 - Adingabeek egindako deiak Haur eta Nerabeei Laguntzeko **ANAR** telefonora bideratuko dira.

016ko zerbitzuak funtsezko zerbitzu-kategoria du, eta, beraz, zerbitzu horiek eskuratzea edo ematea eragozten duen edozein egoera gertatuz gero, administrazio publiko eskudunek behar diren neurriak hartuko dituzte horien funtzionamendu normala eta egokitzapena bermatzeko.

1.3.2. Genero-indarkeriaren aurrean laguntzeko eta prebenitzeko baliabideen webgunea

Eskuragarri dago [Genero Indarkeriaren aurkako Gobernu Ordezkaritzaren webgunean](#).

Administrazio publikoek eta gizarte-erakundeek herritarren eta genero-indarkeriaren biktimen eskura jarri dituzten baliabideen (polizialak, judizialak, informazioa, arreta, aholkularitza, etab.) mapa aktiboak aurkitzeko aukera ematen du.

1.4. Gizarte-laguntza osorako eskubidea

Genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesa emateko neurriei buruzko abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoaren 19. artikulua

Kode Zibilaren 156. artikulua

Genero-indarkeriaren biktimek gizarte-laguntza integrala jasotzeko eskubidea dute. Gizarte-laguntza horren barruan sartzen dira **arreta, larrialdi, laguntza eta harrera emateko eta osoki sendatzeko gizarte-zerbitzuak**, etengabeko arretaren, premiazko jardunaren, prestazioen espezializazioaren eta diziplinartekotasun profesionalaren printzipioei erantzun behar dietenak. Zerbitzu horien helburua da indarkeria-egoeratik eratorritako premiei erantzutea eta biktima jasan aurretik zegoen egoera lehengoratzeko edo, gutxienez, haren ondorioak arintzea.

Horien bidez, posible egiten da emakumeek hau lortzea:

- Egin ditzaketen jardueri eta haien eskubideei buruzko aholkularitza jasotzea.
- Laguntza materiala, medikoa, psikologikoa eta soziala eskatzeko zer zerbitzu erabiltzen jakitea.
- Beren segurtasuna eta oinarrizko beharrak beteta dituzten ostatu-baliabideak (larrialdi-ostatuak, aldi baterako harrera, tutoretzapeko zentroak, etab.) izatea.
- Osasun fisikoa eta/edo psikologikoa berreskuratzea.
- Prestakuntza, laneratzea edo birlaneratzea lortzea, eta laguntza psikosoziala jasotzea osabidearen ibilbide osoan, biktimizazio bikoitza saihesteko.

Harrera eta gizarte-laguntza integraleko zerbitzuak, emakumeen aurkako indarkeriaren biktimentzako orientazio juridiko, psikologiko eta sozialekoak, funtsezko zerbitzuak izango dira. Horregatik, zerbitzu horiek eskuratzea edo ematea zailtzen duen egoeraren bat gertatuz gero, administrazio publiko eskudunek behar diren neurriak hartuko dituzte horien funtzionamendu normala eta egokitzapena bermatzeko.

Gizarte-laguntza integralerako eskubidea genero-indarkeria dagoen familia-inguruetan bizi diren **adingabeei** ere aitortzen zaie. Gizarte-zerbitzuek adingabeentzat aurreikusitako plaza kopuru nahikoa izan behar dute, arreta emateko prestakuntza espezifikoa duten langileekin eta haur-psikologiako profesionalekin, adingabeei kalte psikikoak eta fisikoak eragin diezazkieketen egoerak modu eraginkorren prebenitzeko eta saihesteko.

Seme-alaba adingabeei arreta eta laguntza psikologikoa emateko, zigor-epaia eman denean eta erantzukizun penala azkentzen ez den bitartean; edo gurasoetako baten aurkako prozedura penala hasi denean, seme-alaba adingabeko komun biziaren, osotasun fisikoaren, askatasunaren, osotasun moralaren edo sexu-askatasunaren eta -ukigabetasunaren aurka egiteagatik; edo beste gurasoaren aurka atentatua egiteagatik; nahikoa izango da gurasoaren adostasuna, eta lehenengoari alde aurretik eman beharko zaio horren berri. Hamasei urtetik gorako seme-alabei laguntza eman behar bazaie, horien berriazko adostasuna beharko da beti.

Eskubide hori gauzatzeko zerbitzuak antolatzea autonomia-erkidegoei, Ceuta eta Melilla hiriei eta toki-korporazioei dagokie.

Ondorio horietarako, autonomia-erkidegoen artean 2014an hartutako bideratze-protokoloak, genero-indarkeriaren biktima diren emakumeentzako eta haien seme-alabentzako harrera-zentroen sareak koordinatzeko, erraztu egiten du genero-indarkeriaren biktima diren emakumeak eta haien seme-alabak autonomia-erkidego desberdinetako harrera-zentroen artean mugitzea, bai emakumearen edo haien ardurapeko adingabeen segurtasun-arrazoiengatik, bai haien susperraldi soziala bultzatzeko.

1.5. Osasun-arretarako eskubidea

Genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesa emateko neurriei buruzko abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoaren 19 bis artikulua (Sexu-askatasuna osorik bermatzeari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren azken xedapenetako bederatzigarrenaren bidez gehitu zen).

Genero-indarkeriaren biktima diren emakumeek, bai eta haien seme-alabek ere, **eskubidea dute osasun-arreta jasotzeko**, arreta psikologikoa eta psikiatrikoa barne, **bai eta osasun-egoeraren bilakaeraren jarraipena egiteko ere**, erabat sendatu arte, jasandako indarkeria-egoerak eragindako sintomatologiari edo ondorio psikiko eta fisikoei dagokienez.

Osasun-zerbitzuek haurrentzako psikologoak izango dituzte indarkeria bikarioaren biktima diren seme-alaba adingabeei arreta emateko.

Zerbitzu horiek **emakumeen pribatutasuna eta intimitatea** bermatuko dira, bai eta **haiek osasun-arretan hartzen dituzten erabakiekiko** errespetua ere. Era berean, neurri espezifikoak ezarriko dira desgaitasuna duten emakumeen, osasun mentaleko arazoak dituzten emakumeen, adikzioen edo beste problematika batzuen edo indarkeriatik eratorritako edo horri erantsitako adikzio-kasuen aurkako indarkeria-egoerak detektatzeko, esku hartzeko eta laguntzeko.

1.6. Doako laguntza juridiko, berehalako eta espezializaturako eskubidea

Genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesa emateko neurriei buruzko abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoaren 20. artikulua

1/1996 Legea, urtarrilaren 10ekoa, Doako Laguntza Juridikoari buruzkoa

Genero-indarkeriaren biktima diren emakumeek **doako laguntza juridikorako eskubidea dute, auzitan aritzeko baliabiderik duten edo ez kontuan hartu gabe. Laguntza hori berehala emango zaie**, jasandako indarkerian zuzeneko edo zeharkako kausa duten prozesu judizialean eta administrazio-prozeduretan.

Eskubide hori izango dute kausadunek ere, biktima hiltzen bada, betiere egitateetan parte hartzen ez badute.

Doako justiziaren onura emateko, **biktima-izaera hartuko da salaketa edo kereila aurkezten denean, edo prozedura penala hasten denean, eta horri eutsiko zaio prozedura penala indarrean dagoen bitartean edo, hura amaitu ondoren, zigor-epaia eman denean**. Doako justifikazioaren onura galdu egingo da absoluzio-epai irmoaren edo prozedura penalaren artxibatze irmoaren kasuan, ordura arte doan gozatutako prestazioen kostua ordaintzeko betebeharririk gabe.

Genero-indarkeriaren biktima izatearen ondorioz has daitezkeen prozesuetan, Abokatutzako profesional berak lagundu beharko dio Abokatutzari, betiere horrekin behar bezala bermatzen bada bere defentsa-eskubidea.

Biktimarentzat izendatutako abokatutzako profesionalak ere legezko gaikuntza izango du hura prozesuan ordezkatzeko, harik eta prokuradoretzako profesionala izendatu arte, biktima akusazio gisa aurkeztu arte. Ordura arte, abokatutzako profesionalak helbidea adierazteko betebeharra beteko du, jakinarazpenetarako eta dokumentuak lekualdatzeko.

Genero-indarkeriaren biktimak **akusazio partikular gisa pertsonatu ahal izango dira prozeduraren edozein unetan**, baina horrek ez du ahalbidetuko pertsonatu aurretik egindako jarduketak atzera eramatea edo errepikatzea, ezta akusatua defentsa-eskubidea murriztea ere.

Abokatuen elkargoek **guardiako txanda iraunkor espezializatua** izango dute, genero-indarkeriaren biktimentzako aurretiazko aholkularitzako eta abokatu-laguntzako zerbitzuak emateko.

Doako laguntza juridikorako eskubideak, besteak beste, honako prestazio hauek biltzen ditu:

- Prozesuaren aurretiko **doako aholkularitza eta orientazioa**, eta, bereziki, salaketa jarri aurreko unean.
- Abokatu eta prokuradore baten **doako defentsa eta ordezkaritza** administrazio-prozesu eta -prozedura guztietan.

- Prozesuan zehar egunkari ofizialetan **iragarkiak edo legezko abisuak doan jartzea**.
- **Tasa judizialak ordaintzetik salbuestea**, bai eta errekurtsioak jartzeko beharrezko gordailuak ordaintzetik ere.
- **Doako peritu-laguntza** prozesuan, organo jurisdikzionaleri atxikitako teknikarien kontura, edo, halakorik ezean, administrazio publikoen mendeko funtzionario, organismo edo zerbitzu teknikoaren kontura.
- Notario-dokumentuen **aduanazergen eskubideak doan lortzea edo % 80 murriztea**.

1.7. Lan-eskubideak

Genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesa emateko neurriei buruzko abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoaren 21. artikulua

Genero-indarkeriaren biktima diren emakumeei lan-eskubideak aitortzearen helburua da, jasaten duten indarkeriaren ondorioz, lan-merkatutik alde egin dezaten saihestea. Horretarako, **lana eta genero-indarkeriako egoera bateragarri** egiteko eskubideak aitortzen zaizkie, **babesa bermatzen zaie aldi baterako edo behin betiko lanpostua uztera behartuta badaude**, eta **laneratzin** saiatzen dira enplegatuta ez badaude.

1.7.1. Besteren konturako langileen eskubideak¹

Urriaren 23ko 2/2015 Legegintzako Errege Dekretuak onartutako Langileen Estatutuaren Legearen testu bateginaren 37.8, 40.4, 45.1.n), 48.10, 49.1.m), 53.4 eta 55.5 artikulua.

28/2020 Errege Lege Dekretua, irailaren 22koa, Urrutiko Lanari buruzkoa

- **Lanaldia murrizteko eskubidea**, soldata proportzio berean murriztuta, edo **lanaldia berrantolatze**ko eskubidea, ordutegia egokituz, ordutegi malgua aplikatuz edo enpresan lanaldia antolatzeko erabiltzen diren beste modu batzuen bidez, emakumeak bere babesa edo gizarte-laguntza osorako eskubidea benetan gauza dezan.
- **Mugikortasun geografikorako eskubidea**: beren zerbitzuak ematen zituzten herrian lanpostua uztera behartuta dauden emakumeek, beren babesa edo gizarte-laguntza osorako eskubidea gauzatzeko, lehentasunezko eskubidea izango dute enpresak beste edozein lantokitan hutsik duen beste lanpostu bat betetzeko, lanbide-talde berekoa edo kategoria baliokidekoa. Enpresak lehen 6 hilabeteetan betetzen zuen lanpostua gordeko dio.
- **Lan-kontratua eteteko eskubidea**, genero-indarkeriaren biktima izateagatik lanpostua utzi behar duen langileak hala erabakita, lanpostua gordeta. Lanera itzultzen denean, lan-kontratua eteten den unean zeuden baldintza berberetan itzuliko da, eta desgaitasunagatik behar diren arrazoizko doikuntzak bermatuko dira.
- **Lan-kontratua amaitzeko eskubidea**, genero-indarkeriaren biktima izateagatik lanpostua behin betiko utzi behar duen langileak hala erabakita.
- **Lan osoa edo zati bat urrutitik egiteko edo egiteari uzteko eskubidea**, ezarritako sistema hori bada; betiere, bi kasuetan, zerbitzuak emateko modalitate hori lanpostuarekin eta betetako eginkizunekin bateragarria bada.
- Genero-indarkeriak eragindako egoera fisiko edo psikologikoak eragindako **lanera ez bertaratzeak edo puntualtasun-faltak justifikatutzat** joko dira, dagokion arretako gizarte-zerbitzuek edo osasun-zerbitzuek egiaztatuta.

¹ Hitzarmen kolektiboek eta enpresa-akordioek eskubide horien hobekuntzak jaso ditzakete.

- Lan-denbora murrizteko edo berrantolatze, mugikortasun geografikorako, lantokia aldatzeko edo lan-harremana eteteko eskubideak erabiltzeagatik genero-indarkeriaren biktima diren emakumezko langileek **kontratua azkentzeko hartutako erabakiaren deuseztasuna**, Langileen Estatutuan aitortutako moduan eta baldintzetan.
- Lan-denbora murrizteko edo berrantolatze, mugikortasun geografikorako, lantokia aldatzeko edo lan-harremana eteteko eskubideak erabiltzeagatik genero-indarkeriaren biktima diren emakumezko langileen **diziplinazko kaleratzearen deuseztasuna**, Langileen Estatutuan aitortutako moduan eta baldintzetan.

1.7.2. Ekonomikoki mendekoak diren langile autonomoen eskubideak

20/2007 Legea, uztailaren 11koa, Lan Autonomoaren Estatutuarena

Genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesa emateko neurriei buruzko abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoaren 21. artikulua

- **Jardueraren ordutegia egokitzeko** eskubidea.
- **Kontratu-harremana amaitzeko** eskubidea.
- Genero-indarkeriaren egoera hartuko da langileak **jarduera eteteko** arrazoi justifikatutzat.
- Beren konturako langileen kasuan, genero-indarkeriaren biktima diren eta beren babesa edo gizarte-laguntza osorako eskubidea gauzatzeko **jarduera uzten duten langileak jarduera aldi baterako etengo zaie**, urriaren 30eko 8/2015 Legegintzako Errege Dekretuak onartutako Gizarte Segurantzaren Lege Orokorraren testu bateginean aurreikusitako baldintzetan.
- Hasierako alta eragiten duten edo aurreko bi urteetan Gizarte Segurantzako Norberaren Konturako Langileen edo Langile Autonomoen Araubide Berezian alta emanda egon ez diren genero-indarkeriaren biktimentzat **Gizarte Segurantzako kotizazioan murrizketak**.

1.8. Gizarte Segurantzaren arloko eskubideak

1.8.1. Gizarte Segurantzako kotizazioaren arloko eskubideak

Urriaren 30eko 8/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartutako Gizarte Segurantzaren Lege Orokorraren testu bateginaren 165.5 artikulua

Gizarte Segurantzaren familia-prestazioak arautzen dituen azaroaren 11ko 1335/2005 Errege Dekretuaren xedapen gehigarri bakarra.

- Lan-kontratuaren etenaldia, besteren konturako langileentzat aurreikusitako lanpostua gordeta, **benetako kotizazioalditzat** hartuko da Gizarte Segurantzak erretiroagatik, ezintasun iraunkorragatik, heriotzagatik eta biziraupenagatik, amatasunagatik, langabeziagatik eta minbizia edo beste gaixotasun larriren bat duten adingabeak zaintzeagatik ematen dituen prestazioen ondorioetarako.

Genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesa emateko neurriei buruzko abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoaren 21.5 artikulua Urriaren 30eko 8/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartutako Gizarte Segurantzaren Lege Orokorraren testu bateginaren 329. artikulua

- Gizarte Segurantzaren kotizatze betebeharra sei hilabetez etetea beren konturako langileentzat edo autonomoentzat, baldin eta beren jardura uzten badute beren babesaren edo gizarte-laguntza osorako eskubidea gauzatzeko.

TAS/2865/2003 Agindua, urriaren 13koa, Gizarte Segurantzaren sistemako hitzarmen berezia arautzen duena.

- Genero-indarkeriaren biktima diren langileek hitzarmen berezia sinatzea Gizarte Segurantzarekin, lanaldia murriztu eta soldata proportzionalki murriztu badute.

1.8.2. Gizarte Segurantzaren prestazioen arloko eskubideak

295/2009 Errege Dekretua, martxoaren 6koa, amatasunagatik, aitatasunagatik, haurdunaldiko arriskuagatik eta edoskitze naturaleko arriskuagatik Gizarte Segurantzako sistemak ematen dituen prestazio ekonomikoak arautzen dituena.

- Amatasunagatik eta aitatasunagatik prestazioen ondorioetarako, **altaren pareko egoeratzat** hartuko dira benetako kotizazio-aldiak, besteren konturako eta norberaren konturako langileei dagokienez, genero-indarkeriaren biktima badira.

Urriaren 30eko 8/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartutako Gizarte Segurantzaren Lege Orokorraren testu bateginaren 207 artikulua

- Genero-indarkeriaren biktima izateagatik lan-kontratua amaitzen duten eta eskatutako baldintzak betetzen dituzten emakumeen **erretiro aurreratuko pentsioa** jasotzeko eskubidea, langileari egotz ezin dakioken arrazoiren batengatik.

Urriaren 30eko 8/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartutako Gizarte Segurantzaren Lege Orokorraren testu bateginaren 207 artikulua

- **Alarguntasun-pentsioa** jasotzeko eskubidea, genero-indarkeriaren biktima diren emakumeen banantze, dibortzio, ezkontza-deuseztasun edo izatezko bikotearen azkentze kasuetan, baldin eta, konpentsazio-pentsioaren hartzekodun ez izan arren, eskatutako baldintzak betetzen badituzte.

Genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesaren emateko neurriei buruzko abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoaren lehenengo xedapen gehigarria

Urriaren 30eko 8/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartutako Gizarte Segurantzaren Lege Orokorraren testu bateginaren 231. artikulua

- **Alarguntasun-pentsioaren onuradun izateko eragozpena dolozko hilketa (edozein formatan) edo lesio-delitu bat egiteagatik epai irmo baten bidez kondenatua izan denari**, biktima haren ezkontidea edo ezkontide ohia edo izatezko bikotekidea edo bikotekide ohia denean.
- Gainera, guraso-ahala kendu zaion aitari ez zaio osagarri ekonomikorako eskubiderik aitortuko, guraso-ahalaria datxezkie eginbeharrak ez betetzean oinarritutako epai baten bidez edo auzi kriminal edo ezkontzazko batean emandako epai baten bidez.

3/2021 Errege Lege Dekretua, otsailaren 2koa, Gizarte Segurantzaren eta ekonomiaren eremuetan genero-arrakala eta beste gai batzuk murrizteko neurriak hartzen dituena.

- Genero-arrakala murrizteko kotizaziopeko pentsioen **osagarria jasotzeko eskubidearen onuradun izateko eragozpena**, emakumearen aurkako indarkeriatatik kondenatua izan den aitari, legeak edo Espainiak berretsitako nazioarteko tresnek zehazten duten moduan, amaren aurka, ezta seme-alaben aurkako indarkeria erabiltzeagatik kondenatua izan den aitari ere.
- Gainera, guraso-ahala kendu zaion aitari ez zaio osagarri ekonomikorako eskubiderik aitortuko, guraso-ahalari datxezkion eginbeharrak ez betetzean oinarritutako epai baten bidez edo auzi kriminal edo ezkontzazko batean emandako epai baten bidez.

Urriaren 30eko 8/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartutako **Gizarte Segurantzaren Lege Orokorren testu bateginaren 224. eta 233. artikulua**

3/2019 Legea, martxoaren 1ekoa, genero-indarkeriaren eta emakumearen aurkako beste indarkeria mota batzuen biktimen zurtzasun-egoera hobetzeko

- **Zurtzasunaren** arloko eskubideak:

Zurtzasun-pentsioa: hildako emakumearen seme-alabek dute eskubide hori, seme-alabatasuna edozein dela ere, baldin eta, heriotzaren unean, hogeita bat urtetik beherakoak badira edo lanerako ezgaituta badaude, edo hogeita bost urtetik beherakoak badira, eta besteren kontura edo norberaren kontura irabazizko lanik egiten ez badute, edo, hori eginez gero, lortzen dituen diru-sarrerak, urteko zenbaketan, lanbide arteko gutxieneko soldatarako indarrean dagoen zenbatekoa baino txikiagoak badira, urteko zenbaketan hori ere, eta emakumea altan edo altaren pareko egoeran edo kanpoan badago.

Erabateko zurtzasun-kasuetarako aurreikusitako gehikuntza jasotzeko eskubidea izango dute seme-alabek. Igoera hori oinarri arautzailearen ehuneko 70era iritsiko da familia-unitatearen errendimenduek une bakoitzean indarrean dagoen LGSaren ehuneko 75 gainditzen ez dutenean.

Zurtzasun-prestazioa: eskubidea dute emakumearen aurkako indarkeriaren ondorioz hildako emakumearen seme-alabek, legeak edo Espainiak berretsitako nazioarteko tresnek zehazten duten moduan, baldin eta erabateko zurtzasunaren pareko egoeran badaude eta zurtzasun-pentsioa jasotzeko beharrezko baldintzak betetzen ez badituzte. Zurtzasun-prestazioaren onuradun izan ahalko da, baldin eta heriotzaren egunean hogeita bost urte baino gutxiago baditu, besteren konturako edo norberaren konturako irabazizko lanik egiten ez badu, edo, hori eginez gero, lortzen dituen diru-sarrerak, urteko zenbaketan, LGSrako indarrean dagoen zenbatekoa baino txikiagoak badira, urteko zenbaketan ere.

Zurtzasun-prestazioaren zenbatekoa haren oinarri arautzailearen ehuneko 70 izango da, betiere familia-unitatearen errendimenduak ez badira urteko zenbaketan une bakoitzean indarrean dagoen LGSaren ehuneko 75 baino gehiago.

Umezurtz-pentsioa edo -prestazioa jasotzeko eskubidea ez da etengo emakumearen aurkako indarkeriaren ondorioz hildako kausatzailearen seme-alabak adoptatuz gero, baldin eta bizikidetzeta-unitatearen errendimenduak, hura osatzen duten kideen kopuruarekin zatituta – umezurtz adoptatuak barne –, ez badira urtean une bakoitzean indarrean dagoen LGSaren ehuneko 75 baino gehiago, aparteko ordainsarien zati proportzionala alde batera utzita.

Era berean, kausatzailearen seme-alaben gurasoa ez den beste erasotzaile batek eragin badu heriotza, zurtzasun-pentsioa jasotzeko eskubidea ere aitortu ahal izango da, hala badagokio, baldintzak betetzen direnean.

Genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesa emateko neurriei buruzko abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoaren 21.2 artikulua Urriaren 30eko 8/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartutako Gizarte Segurantzaren Lege Orokorren testu bateginaren 267. artikulua

- Langabezia-prestazioa jasotzeko eskubidea izateko, eskatutako baldintzak betetzeaz gain, besteren konturako langilea legezko langabezia-egoeran dagoela joko da, bere lan-kontratua borondatez azkentzen edo eteten duenean, genero-indarkeriaren biktima izateagatik.

Urriaren 30eko 8/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartutako Gizarte Segurantzaren Lege Orokorren testu bateginaren 331. eta 332. artikulua

- Jarduera uztegitiko babeserako eskubidea izateko, eskatutako baldintzak betetzeaz gain, langile autonomoa jarduera uzteko legezko egoeran dagoela ulertuko da, baldin eta jarduera uzten badu, aldi baterako edo behin betiko, genero-indarkeriaren ondorioz

Urriaren 30eko 8/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartutako Gizarte Segurantzaren Lege Orokorren testu bateginaren 335 artikulua

- Jarduera uztegitiko babeserako eskubidea izateko, eskatzen diren baldintzak betetzeaz gain, lan elkartuko kooperatibetako bazkide langileak legez jarduera uzteko egoeran daudela ulertuko da, baldin eta, behin betiko edo aldi baterako, lana uzten badute genero-indarkeriaren ondorioz.

1.9. Laneratzeko enpleguaren arloko eskubideak

1.9.1. Enplegu-programa espezifikoa

Genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesa emateko neurriei buruzko abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoaren 22. artikulua 1917/2008 Errege Dekretua, azaroaren 21ekoa, genero-indarkeriaren biktima diren emakumeak gizarteratzeko eta laneratzeko programa onartzen duena.

Genero-indarkeriaren biktima diren eta Enplegu Zerbitzu Publikoetan enplegu-eskatzailerik gisa izena emanda dauden emakumeentzako gizarteratze- eta laneratzeko programak honako neurri hauek biltzen ditu:

- **Gizarteratzeko eta laneratzeko ibilbidea**, indibidualizatua eta langile espezializatuek egina.
- Besteren konturako gizarteratzea eta laneratzeko bultzatzeko **berriazko prestakuntza-programa**.
- Norberaren konturako **jarduera berri bat hasten** laguntzeko **pizgarriak**.
- Genero-indarkeriaren biktimak kontratatzen dituzten **enpresentzako pizgarriak**.
- **Mugikortasun geografikoa** errazteko **pizgarriak**.
- **Soldata-aldeak konpentsatzeko pizgarriak**.
- **Hitzarmenak enpresekin**, genero-indarkeriaren biktima diren emakumeak eta haien mugikortasun geografikoa errazteko.

1.9.2. Genero-indarkeriaren biktima diren langileak ordezkatzeko bitarteko kontratua

Genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesa emateko neurriei buruzko abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoaren 21,3. artikulua

Genero-indarkeriaren biktima diren langileak ordezkatzeko bitarteko kontratuak formalizatzen dituzten enpresek, baldin eta lan-kontratua eten badute edo mugikortasun geografikorako edo lantokia aldatzeko eskubidea baliatu badute, Gizarte Segurantzari ordaindu beharreko enpresa-kuotaren hobaria jasotzeko eskubidea dute.

1.9.3. Genero-indarkeriaren biktimak kontratatzen dituzten enpresentzako pizgarriak

43/2006 Legea, abenduaren 29koa, hazkundera eta enplegua hobetzeko

Azaroaren 21eko 1917/2008 Errege Dekretuaren azken xedapenetako lehen

Genero-indarkeriaren biktima diren emakumeak kontratatzen dituzten enpresek hobariak jasotzeko eskubidea dute Gizarte Segurantzari ordaindu beharreko enpresa-kuotan, egindako kontratuaren izaera mugagabearen edo aldi baterakoaren arabera desberdinak.

1.10. Funtzionario publikoen eskubideak

Genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesa emateko neurriei buruzko abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoaren 24. artikulutik 26. era bitartekoak

5/2015 Legegintzako Errege Dekretua, urriaren 30ekoa, Enplegatu Publikoaren Oinarrizko Estatutuaren Legearen testu bategina onartzen duena.

Administrazio publiko hauen zerbitzura dauden funtzionarioak: Estatuko Administrazio Orokorrek, autonomia-erkidegoetako eta Ceuta eta Melilla hirietako administrazioek, toki-erakundeetako administrazioek, organismo publikoek, agentziek eta berezko nortasun juridikoa duten zuzenbide publikoko gainerako erakundeek, edozein administrazio publikori lotuta edo haien mende daudenek, eta unibertsiitate publikoek honako eskubide hauek dituzte:

- **Emakume funtzionarioaren aurkako genero-indarkeriagatiko baimena:** genero-indarkeriaren biktima diren emakumezko funtzionarioen bertaratze-faltak, erabatekoak edo partzialak, justifikatuztat joko dira arretako edo osasuneko gizarte-zerbitzuek zehazten duten denboran eta baldintzetan. Indarkeriaren biktima diren funtzionarioek, beren babesa edo gizarte-laguntza osorako eskubidea gauzatzeko, **eskubidea izango dute lanaldia murrizteko**, ordainsaria proportzio berean murriztuta, edo lan-denbora berrantolatzeko, ordutegia egokituz, ordutegi malgua aplikatuz edo lan-denbora antolatzeko aplikagarriak diren beste modu batzuen bidez, aplikatzeko den berdintasun-planak edo, halakorik ezean, kasu bakoitzean eskumena duen herri-administrazioak kasu horietarako ezartzen dituen baldintzetan. Funtzionario publikoak bere ordainsariak osorik mantenduko ditu lanaldia heren bat edo gutxiago murrizten duenean.
- **Genero-indarkeriagatiko mugikortasuna:** genero-indarkeriaren biktima diren emakumeek eskubidea izango dute beren kidego, eskala edo lanbide-kategoria bereko beste lanpostu batera aldatzeko, baldin eta beren lanpostua utzi behar badute zerbitzuak ematen zituzten herrian, babesa edo gizarte-laguntza osorako eskubidea eraginkorra izan dadin, eta lanpostu hori nahitaez bete behar ez bada. Hala ere, kasu horietan, eskumena duen herri-administrazioak

nahitaez jakinarazi beharko dizkio herri berean edo interesdunak berriaz eskatzen dituen herrietan dauden lanpostu hutsak.

Lekualdaketa hori nahitaezko lekualdaketatzat hartuko da.

Mugikortasun-prozedura Administrazio Publikoen Estatu Idazkaritzaren 2015eko azaroaren 25eko Ebazpenak arautzen du. Ebazpen horren bidez, Estatuko Administrazio Orokorraren genero-indarkeriaren biktima diren langile publikoen mugikortasun-prozedura ezartzen da, bai eta administrazio horri atxikitako edo haren mendeko organismo, agentzia eta bestelako erakunde publikoena ere.

Funtzio Publikoaren Estatu Idazkaritzaren 2018ko azaroaren 16ko Ebazpenaren bidez, Administrazio Publikoaren Konferentzia Sektorialaren Erabakia argitaratu zen, genero-indarkeriaren biktima diren langile publikoen administrazio arteko mugikortasuna bultzatzeko Akordioa onartzen duena.

- **Genero-indarkeriatik eszedentzia:** genero-indarkeriaren biktima diren funtzionarioek, beren babesa edo gizarte-laguntza osorako eskubidea gauzatzeko, eszedentzia-egoera eskatzeko eskubidea izango dute, alde zuzeneko aurretik gutxienerako zerbitzu-aldi bat eman behar izan gabe eta egoera horretan egoteko eperik eskatu gabe.

Beste langile-mota batzuen eskubideak beren berriazko legerian ezarrita daude, hala nola, irakasleen, osasun-zerbitzuetako estatutupeko langileen edo Justizia Administrazioaren zerbitzuko funtzionarioen kasuan.

1.11. Eskubide ekonomikoak

1.11.1 Enplegua lortzeko zailtasun bereziak dituzten genero-indarkeriaren biktima diren emakumeentzako laguntza ekonomiko espezifikoak

Genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesa emateko neurriei buruzko abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoaren 27. artikulua

1452/2005 Errege Dekretua, abenduaren 2koa. Izapide-prozedurari buruzko araudia laguntza eskatzen den Autonomia Erkidegoak edo Hiri Autonomoak horri buruz onartutakoa da.

Genero-indarkeriaren biktima diren eta baldintza hauek betetzen dituzten emakumeei zuzendutako laguntza ekonomikoa da:

- Indarrean dagoen lanbide arteko gutxienerako soldataren ehuneko 75 gaintzen duten errentarik ez izatea, hileko zenbaketan, aparteko bi ordainsarien zati proportzionala kenduta.
- Enplegua lortzeko zailtasun bereziak izatea, adina, prestakuntza orokorrik edo espezializaturik ez izatea edo egoera sozialak direla-eta. Hori dagokion Enplegu Zerbitzu Publikoak emandako txostenaren bidez egiaztatzen da.

Laguntza ekonomiko hori ordainketa bakar batean ordaintzen da, eta horren zenbatekoa, dagokion langabezia-sorospenaren hileroko kopuru baten arabera kalkulaturik, emakumeak bere kargura seniderik duen ala ez eta emakumeak berak eta/edo bere kargura dituen senideek desgaitasun-maila aitortua duten ala ez kontuan hartuta kalkulatu da.

Laguntza hori bateragarria da Indarkeriazko eta Sexu Askatasunaren aurkako Delituen Biktimentzako Laguntzei eta Laguntzari buruzko abenduaren 11ko 35/1995 Legean aurreikusitakoekin, bai eta genero-indarkeriaren egoeragatik emandako beste edozein laguntza ekonomiko autonomiko edo lokalekin ere.

Aldiz, bateraezina da helburu bera betetzen duten beste laguntza batzuekin, bai eta Laneratzeko Errenta Aktiboko programan parte hartzearekin ere.

Kotizazio gabeko pentsioak jasotzeari dagokionez, ez da errenta edo diru-sarrera konputagarritzat hartzen.

1.11.2. Laneratzeko errenta aktiboa

1369/2006 Errege Dekretua, azaroaren 24koa, behar ekonomiko bereziak dituzten eta lana aurkitzeko zailtasunak dituzten langabeentzako Laneratzeko Errenta Aktiboaren programa arautzen duena.

2/2024 Errege Lege Dekretua, maiatzaren 21ekoa, presako neurriak onartzen dituena langabezia-babesaren asistentzia-maila sinplifikatzeko eta hobetzeko, eta Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2019ko ekainaren 20ko 2019/1158 (EB) Zuzentarauaren transposizioa osatzeko; zuzentaru hori gurasoen eta zaintzaileen familia-bizitza eta bizitza profesionala uztartzeari buruzkoa da, eta Kontseiluaren 2010/18/EB Zuzentaru indargabetzen du.

"Laneratzeko Errenta Aktiboko Programan" sartutako **langabeei** aitortzen zaien **laguntza ekonomikoa** da. Programa horren bidez, **lan-merkatuan sartzeko aukerak areagotzeko** jarduerak gauzatzen dira.

Laneratzeko Errenta Aktiboaren programan sartzeko eta laguntza ekonomiko horren onuradun izateko, genero-indarkeriaren biktima den emakumeak baldintza hauek bete beharko ditu:

- Genero-indarkeriaren biktima dela egiaztatzea.
- Enplegu-eskatzaile gisa inskribatuta egotea, baina ez zaio eskatzen 12 hilabetez etengabe enplegu-eskatzaile gisa izena emanda egotea.
- Erasotzailearekin ez bizitzea.
- 65 urtetik beherakoa izatea, baina ez zaio eskatzen 45 urte edo gehiago izatea.
- Indarrean dagoen Lanbide arteko Gutxieneko Soldataren % 75 baino gehiagoko errenta propiorik, edozein motatakoa, ez izatea, aparteko bi ordainsarien zati proportzionala alde batera utzita.
- Laneratzeko Errenta Aktiboko beste programa baten onuradun izan daiteke, nahiz eta eskabidea aurkeztu baino 365 egun lehenago beste programa baten onuradun izan.

Laneratzeko Errenta Aktiboaren zenbatekoa unean-unean indarrean dagoen hileko Ondorio Anitzeko Errentaren Adierazle Publikoaren (IPREM) % 80 da.

Horrez gain, ordainketa bakarreko laguntza gehigarri bat ere jasotzen du, baldin eta emakumeak, genero-indarkeriaren ondorioz, programan sartzeko eskaera egin aurreko 12 hilabeteetan edo programan egon den bitartean bizilekua aldatu behar izan badu. Laguntza horren zenbatekoa Laneratzeko Errenta Aktiboaren hiru hilabetezko zenbatekoaren baliokidea izango da.

Laguntza ekonomiko hori 2024ko azaroaren 1era arte eskatu ahal izango da, eta orduan galduko du indarraldia hura arautzen duen araudiak. Hala ere, emakumeen aurkako indarkeriaren biktimek hurrengo ataleko laguntza ekonomikoa eskatu ahal izango dute.

1.11.3. Genero-indarkeriaren biktimek langabezia-sorospena jasotzeko aukera izatea

Gizarte Segurantzaren Lege Orokorraren testu bategina onartzen duen urriaren 30eko 8/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren berrogeita hemezortzigarren xedapen gehigarria.

2/2024 Errege Lege Dekretua, maiatzaren 21ekoa, presako neurriak onartzen dituena langabezia-babesaren asistentzia-maila sinplifikatzeko eta hobetzeko, eta Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2019ko ekainaren 20ko 2019/1158 (EB) Zuzentarauaren transposizioa osatzeko; zuzentzarau hori gurasoen eta zaintzaileen familia-bizitza eta bizitza profesionala uztertzeari buruzkoa da, eta Kontseiluaren 2010/18/EB Zuzentzaraua indargabetzen du.

Egiaztatutako genero-indarkeriaren biktimek eskuratu ahal izango dute langabezia-sorospen hori, maiatzaren 21eko 2/2024 Errege Lege Dekretuaren bidez sartua eta Laneratzeko Errenta Aktiboa ordeztzen duena.

Horretarako, zenbait baldintza bete beharko dituzte, besteak beste:

kontribuzio-mailako langabezia-prestaziorako eskubiderik ez izatea

Laneratzeko Errenta Aktiboko programako 3 eskubideren onuradun ez izatea (salbu eta lehen eskubidea sortu zenetik sorospen hori eskatu arte hiru urte baino gehiago igaro badira).

enplegu-eskatzaille gisa izena emanda egotea edo errenta propiorik ez izatea (aurreko hilabete naturalean LGSaren % 75 gainditzen ez duen errenta, aparteko 2 ordainsariren zati proportzionala kenduta)

Subsidioaren zenbatekoa honako hau izango da: IPREMaren % 95 lehen 180 egunetan; % 90 181. egunetik 360. egunera arte; eta % 80 361. egunetik aurrera.

Sorospenaren gehieneko iraupena 30 hilabetekoa izango da, salbu eta pertsona hori lehenago Laneratzeko Errenta Aktiboko programaren eskubide baten edo biren onuradun izan bada; kasu horretan, gehieneko iraupena 20 eta 10 hilabetekoa izango da, hurrenez hurren.

1.11.4. Mantenu-pentsioak ez ordaintzeagatiko aurrerakinak

1618/2007 Errege Dekretua, abenduaren 7koa, Elikagaien Ordainketa Bermatzeko Funtsaren antolaketa eta funtzionamenduari buruzkoa.

Mantenuaren Ordainketa Bermatzeko Funtsaren bidez bermatzen da judizialki onetsitako hitzarmenean edo banantze, dibortzio, ezkontzaren deuseztasun-deklarazio, filiazio edo mantenu-prozesuetako ebazpen judizialean ezarritako mantenu aitortuen eta ordaindu gabeen ordainketa, aurrerapen-izaera izango duen zenbateko bat ordainduz.

Aurrerakinen onuradunak, oro har, judizialki aitortuta eta ordaindu gabe dagoen mantenu-eskubide baten titular diren seme-alabak dira. Eskubide hori familia-unitate batekoa da, eta haren baliabide eta diru-sarrera ekonomikoek, urtero eta kontzeptu guztiengatik zenbatuta, ez dute gainditzen aurrerakina eskatzeko unean indarrean zegoen IPREMen urteko zenbatekoa familia-unitatea osatzen duten seme-alaba adingabeen kopuruaren arabera dagokion koefizientearekin biderkatzearen emaitza.

Onuradunek eskubidea dute elikagaiak ordaintzeko judizialki zehaztutako hileko zenbatekoa aurreratzeko, gehienez ere 100 euro hilean, eta gehienez ere hemezortzi hilabetez jaso ahal izango da.

Adingabeen zaintza eta jagoletza duen pertsona (aurrerakina eskatu eta jasotzen duena) genero-indarkeriaren biktima bada, ulertuko da Funtsaren aurrerakinak aitortzeko premia larriko egoera bat dagoela, eta, beraz, presako prozedura izapidetuko da, eta horrek esan nahi du eskaera ebazteko eta jakinarazteko epea bi hilabetekoa izango dela.

1.11.5. Bizitzeko gutxieneko diru-sarrera

20/2020 Errege Lege Dekretua, maiatzaren 29koa, bizitzeko gutxieneko diru-sarrera ezartzen duena.

Genero-indarkeriaren biktima diren emakumeak bizitzeko gutxieneko diru-sarreraren onuradun izan ahalko dira. Diru-sarrera horren helburua da bakarrik bizi diren edo bizikidetzaren unitate batean sartuta dauden eta oinarrizko baliabide ekonomikorik ez duten pertsonen **pobrezia- eta gizarte-bazterketako arriskua prebenitzea**, eskatutako baldintzak betetzen dituztenean, baina:

- Ez zaie adinaren betekizuna eskatuko (oro har, IMVa gutxienez 23 urteko pertsonentzat da), adin nagusikoak izatea baino ez da eskatuko.
- Ez daude behartuta ezkontzaren edo izatezko bikotearen bidez elkartuta egotera.
- Ez zaie eskatzen beste bizikidetzaren unitate bateko kide izateko baldintza. Gainera, bizikidetzaren unitate hartuko da genero-indarkeriaren biktima den pertsona batek osatzen duena, baldin eta bere seme-alabekin edo adingabeekin batera ohiko bizilekua utzi badu adopzio edo familia-harrera iraunkorreko zaintza-erregimenean, eta bigarren mailarainoko ahaideekin odolkidetasun, ezkontza-ahaidetasun edo adopzioagatik.
- Ez zaie eskatzen banantze- edo dibortzio-izapideak hasi izana.
- Ez zaie eskatuko Espainian bizilekua izatea genero-indarkeriaren egoera abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoaren 23. artikuluan ezarritako edozein bidez egiaztatzen dutenean.

1.11.6. Etxebizitza babestuak eta adinekoentzako egoitza publikoak eskuratzeko lehentasuna

Genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesa emateko neurriei buruzko abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoaren 28. artikulua

1/2013 Legea, maiatzaren 14koa, hipoteka-zordunen babesa, zorraren berregituratzea eta alokairu soziala indartzeko neurriei buruzkoa.

42/2022 Errege Dekretua, urtarrilaren 18koa, Gazteak Alokatzeko Bona eta 2022-2025 etxebizitza eskuratzeko Estatuko Plana arautzen dituena.

Genero-indarkeriaren biktima diren emakumeek **lehentasunezko babesa jasotzeko eskubidea dute etxebizitza eskuratzeko**:

- Hipoteka betearazteko prozesu judicial edo estrajudicial batean adostutako ohiko etxebizitzaren gaineko kaleratzeak eteteko aukera.
- [Etxebizitzaren Funtz Soziala](#) izateko aukera.
- Hauek dira [Estatuko Etxebizitza Planean](#) (BOE) aurreikusitako laguntzen onuradunak:
 - **Genero-indarkeriaren biktimei**, ohiko etxebizitzatik bota dituzten pertsonen, etxerik gabeko pertsonen eta bereziki kalteberak diren beste pertsona batzuei **laguntzeko programa**:
 - Honako hauek izan daitezke onuradun: genero-indarkeriaren biktimak, sexu-esplotazioarako salerosketaren biktimak eta sexu-indarkeriaren biktimak.
 - Ezin izango dira onuradun izan etxebizitza jabetzan edo gozamen-erregimenean duten pertsonak, baldin eta okupa baditzaizkete genero-indarkeriaren biktima, sexu-esplotazioarako salerosketaren biktima edo sexu-indarkeriaren biktima direla egiaztatuta ondoren.

- Honako hauek izan daitezke onuradun: herri-administrazioak, nagusiki herri-administrazioen partaidetza duten merkataritza-sozietateak, onura publikoko erakundeak, enpresa publikoak eta ongintzako erakundeak, elkarlaneko ekonomiakoak edo antzekoak, betiere irabazi-asmorik gabekoak, baldin eta genero-indarkeriaren biktimei, sexu-esplotaziorako salerosketaren biktimei edo sexu-indarkeriaren biktimei bizitoki-irtenbide bat ematea badute helburu.
- **Gazteei laguntzeko eta erronka demografikoari laguntzeko programa:** baldintza onuragarriagoak aurreikusten ditu genero-indarkeriaren biktimen seme-alabak diren pertsonentzat.
- **SAREBen eta erakunde publikoen etxebizitzak eskuragarri jartzeko programa, etxebizitza sozial gisa alokatzeko.** SAREBek edo dena delako erakunde publikoak lagatako etxebizitzak lehentasunez bideratu beharko dira genero-indarkeriaren biktimei, sexu-esplotaziorako salerosketaren biktimei eta sexu-indarkeriaren biktimei bizitoki-konponbideak emateko.

1.12. Erreparazioa jasotzeko eskubidea

Genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesa emateko neurriei buruzko abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoaren 28 bis eta ter artikulua (Sexu-askatasuna osorik bermatzeari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren azken xedapenetako bederatzigarrenaren bidez gehitu zen).

Genero-indarkeriaren biktimek **erreparazioa jasotzeko eskubidea** dute. Eskubide horren barruan sartzen dira indarkeriaren ondoriozko kalte-galeren konpentsazio ekonomikoa, erabat sendatzeko neurriak (fisikoa, psikikoa eta soziala), erreparazio sinbolikoko ekintzak eta ez errepikatzeko bermeak.

Administrazio publikoek ziurtatuko dute biktimek kalte-galerengatik dagokien kalte-ordaina jaso ahal izango dutela. Kalte-ordain hori erantzukizun zibila edo penala duten pertsonak ordaindu beharko dute, indarrean dagoen araudiaren arabera, eta, gutxienez, honako kontzeptu hauek ekonomikoki ebaluagarria den gogobetetzea bermatu beharko du:

- kalte fisikoa eta psikologikoa, kalte morala eta duintasunaren kaltea barne
- aukerak galtzea, hezkuntzako, enpleguko eta gizarte-prestazioetako aukerak barne
- kalte materialak eta diru-sarrerengatik, lortu gabeko irabaziak barne
- gizarte-kaltea, hau da, bizi-proiektuari egindako kaltea.
- tratamendu terapeutikoa, soziala eta sexu- eta ugalketa-osasunekoak.

Era berean, administrazio publikoek biktimen erreparazio fisiko, psikiko eta sozial osoa bermatuko dute, gida honetan jasotzen diren arreta integraleko baliabideen sarearen bidez. Era berean, administrazio publikoek laguntza osagarriak ezarri ahal izango dituzte indarkeriaren ondoriozko arrastoen espezifikotasunagatik edo larritasunagatik arreta- eta sendatze-baliabideen sarean erantzun egokia edo nahikoa ez duten biktimentzat. Bereziki, biktima horiek laguntza gehigarriak jaso ahal izango dituzte osasun-tratamendu egokiak finantzatzeko, emakumeen genitalak onera etortzeko tratamenduak barne, beharrezkoak izanez gero.

Era berean, berreskuratze sinbolikoa ziurtatzeko, haien duintasuna eta ospea berrezartzea, edozein estigmatizazio-egoera gainditzea eta Interneteko bilatzaileei eta hedabide publikoei aplikatutako ezabatze-eskubidea sustatuko dute. Administrazio publikoek, bakoitzak bere eskumenean esparruan, beharrezko neurriak bultzatuko dituzte biktimek errepresalien edo

mehatxuen aurrean babes eraginkorra izan dezaten, eta, omenaldien eta zabalkunde publikoko ekintzen bidez, emakumeen aurkako indarkeriaren aurrean konpromiso kolektiboa eta biktimekiko errespetua sustatuko dituzte.

1.13. Berehala eskolatzeko eskubidea

Genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesa emateko neurriei buruzko abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoaren 5. artikulua eta hamazazpigarren xedapen gehigarria

Genero-indarkeriaren biktimen seme-alabek eskubidea dute **beren bizileku berrian berehala eskolatzeko**, baldin eta genero-indarkeriaren ondorioz bizilekua aldatzen bazaie.

1.14. Ikasteko beka eta laguntzak

201/2024 Errege Dekretua, otsailaren 27koa, familia-errenta eta -ondarearen atalaseak eta 2024-2025 ikasturterako ikasteko beka eta laguntzen zenbatekoak ezartzen dituena.

Berariazko tratamendua eskaintzen zaie genero-indarkeriaren biktima direla egiaztatzen duten beka-eskatzailerei (2023ko ekainaren 30etik 2025eko ekainaren 30era), hogeita bost urtetik beherako seme-alabei eta ikasketa-beka eta -laguntza horiek eskatzen dituzten tutoretzapean edo zaintzapean dauden adingabeei, betiere indarrean dagoen araudian aurreikusitako gainerako baldintza guztiak betetzen badituzte. Horiek izanik, oinarritzko beka, edo matrikula-beka, dagokionaren arabera, errentari lotutako zenbateko finkoa, egoitzari lotutako zenbateko finkoa eta formula aplikatzearen ondoriozko zenbateko aldakorra; ez zaizkie aplikatuko 2023-2024 ikasturtean gainditutako irakastorduei buruz ezarritako baldintzak, ez beka onuradun gisa emandako urte-kopuruaren muga, ez eta kreditu, irakasgai, modulu edo horien baliokidea 2024-2025 ikasturtean gainditu izana ere.

1.15 Erroldatzearen berezitasunak segurtasun-arrazoiengatik

Ebazpena, 2020ko abenduaren 2koa, Estatistikako Institutu Nazionalaren Lehendakariaren eta Autonomia eta Toki Lankidetzarako Zuzendaritza Nagusiarena, honako ebazpen hau aldatzen duena: 2020ko otsailaren 17ko Ebazpena, Estatistikako Institutu Nazionalaren Lehendakariaren eta Autonomia eta Toki Lankidetzarako Zuzendaritza Nagusiarena, udalei udal-errolda kudeatzeko jarraibide teknikoak ematen dizkiena.

Gizarte-laguntza integraleko baliabideen sarearen babespean bizi diren edo dauden genero-indarkeriaren biktimak, hala nola tutoretzapeko pisuak, harrera-etxeak edo sare horretako beste baliabide batzuk, eta segurtasun-arrazoiengatik benetako etxebizitzan erroldatzea ezinezkoa denean, benetan bizi diren udalerriko gizarte-zerbitzuek zehazten duten tokian erroldatu ahal izango dira, dagokion balorazio teknikoa egin ondoren. Toki hori bere udalerrian helbideratutako edozein Administrazio Publikoren gizarte-erakunde baten edo Gizarte Zerbitzuen egoitza izan daiteke, edo haiek adierazitako beste edozein helbide, betiere udalerriri horren barruan. Horretarako, baldintza hauek bete beharko dira:

- Erreferentziako Gizarte Zerbitzuak eta gizarte-erakundea Administrazio Publikoren baten egitura organikoan integratuta egotea, edo haien koordinazio eta ikuskaritzapean.

- Gizarte Zerbitzu horien arduradunek errolatu nahi diren pertsonak udalerrian bizitzeko ohiturari buruzko informazioa ematea.
- Udal-kale-izendegian erreferentzia duen erroldako inskripzioan Gizarte Zerbitzuek zein helbide agertu behar duten adieraztea eta helbide horretan Administrazio Publikoren baten jakinarazpena jasotzen denean jakinarazpena egiten saiatzeko konpromisoa hartzea.

1.16. Abizenak edo nortasuna aldatzeko eskubidea

20/2011 Legea, uztailaren 21ekoa, Erregistro Zibilari buruzkoa, apirilaren 28ko 6/2021 Legeak aldatua.

Genero-indarkeriaren biktimetzat edo haien ondorengoentzat, bizikidetzako familia-nukleoan badaude edo egon badira, Erregistro Zibileko arduradunak baimena eman ahal izango du abizenak aldatzeko, horiek oro har aurreikusitako baldintzak bete behar izan gabe, erregelamendu bidez zehazten den prozeduraren arabera. Hau da, baldintza hauek bete beharrik gabe: abizena, proposatutako moduan, egitatezko egoera izatea, interesdunak erabili ohi duena; batu edo aldatu nahi diren abizenak edo abizenak eskatzailearenak izatea, legitimoki; edo aldatetaren ondoriozko abizenak lerro berekoak ez izatea.

Kasu horietan, presa- edo segurtasun-arrazoiengatik, identitatea erabat aldatzeko baimena eman ahal izango da, aurreikusitako baldintza orokorrak bete beharrik gabe, erregelamendu bidez zehazten den prozeduraren arabera.

2. Genero-indarkeriaren biktima diren emakume atzerritarren eskubideak

2.1. Genero-indarkeriaren biktima diren emakume atzerritarren Espainiako egoitza-egoera

Genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesa emateko neurriei buruzko abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoaren 17,1. artikulua

4/2000 Lege Organikoa, urtarrilaren 11koa, atzerritarrek Espainian dituzten eskubide eta askatasunei eta atzerritar horiek gizarteratzeari buruzkoa. Apirilaren 20ko 557/2011 Errege Dekretuaren bidez onartutako 4/2000 Lege Organikoaren Erregelamendua.

240/2007 Errege Dekretua, otsailaren 16koa, Europar Batasuneko estatu kideetako eta Europako Esparru Ekonomikoari buruzko Akordioan parte hartzen duten beste estatu batzuetako herritarrak Espainian sartu, aske ibili eta bizitzeari buruzkoa.

Genero-indarkeriaren biktima diren emakume atzerritarren Espainiako bizileku-egoerak honako aukera hauek biltzen ditu:

2.1.1. Europar Batasuneko estatu kide bateko edo Europako Esparru Ekonomikoari buruzko Akordioan parte hartzen duen estatu bateko herritar-senide diren emakume atzerritarrak

Otsailaren 16ko 240/2007 Errege Dekretuaren 9.4 artikulua (240/2007 Errege Dekretua, otsailaren 16koa, Europar Batasuneko estatu kideetako eta Europako Esparru Ekonomikoari buruzko Akordioan parte hartzen duten beste estatu batzuetako herritarrak Espainian sartu, aske ibili eta bizitzeari buruzkoa).

Ezkontza-deuseztasuna, dibortzioa edo erregistratutako bikote-inskripzioa ezereztea gertatuz gero, bizileku-eskubideari eusteko, Europar Batasuneko estatu kide bateko edo Europako Esparru Ekonomikoari buruzko Akordio estatu kide bateko herritarra ez den emakumeak egiaztatu beharko du genero-indarkeriaren biktima izan dela ezkontzan edo erregistratutako bikote-egoeran. Inguruabar hori behin-behinekoz egiaztatuz joko da bere aldeko **babes-agindu bat edo Fiskaltzaren txostena** dagoenean, non genero-indarkeriako zantzuak daudela adierazten den, eta behin betiko, alegatutako inguruabarrak gertatu direla ondorioztatzen duen **ebazpen judiziala** eman denean.

2.1.2. Erkidegokoak ez diren emakume atzerritarrak: genero-indarkeriaren ondoriozko bizileku- eta lan-baimen espezifiko hauetako baten titularrak izan daitezke:

Atzerritarrek Espainian dituzten eskubide eta askatasunei eta haien gizarteratzeari buruzko urtarrilaren 11ko 4/2000 Lege Organikoaren 19.2 artikulua

Apirilaren 20ko 557/2011 Errege Dekretuaren bidez onartutako 4/2000 Lege Organikoaren Erregelamenduaren 59.2 artikulua

- **Ezkontidearekin edo bikotekidearekin elkartutako** emakume atzerritarren bizileku- eta lan-baimen independentea:
 - Baimena lortuko da emakumearen alde babes-agindu bat eman ondoren edo, halakorik izan ezean, Fiskaltzak genero-indarkeriako zantzuak daudela adierazten duen txosten bat dagoenean.
 - Baimenaren iraupena: 5 urte.

Atzerritarrek Espainian dituzten eskubide eta askatasunei eta haien gizarteratzeari buruzko urtarrilaren 11ko 4/2000 Lege Organikoaren 31 bis artikulua

Apirilaren 20ko 557/2011 Errege Dekretuaren bidez onartutako 4/2000 Lege Organikoaren Erregelamenduaren 131. artikulutik 134 artikulura

- **Egoera irregularrean** dauden emakume atzerritarrek aldi baterako bizilekua izateko eta **salbuespenezko inguruabarrengatik** lan egiteko duten baimena:
 - Baimena eskatu ahal izango da emakumearen alde babes-agindu bat ematen den unetik edo Fiskaltzaren txostena ematen den unetik, non genero-indarkeriako zantzuak daudela ikusten den.
 - Baimena emango da prozedura penala amaitzen denean kondena-epai batekin edo ebazpen judizial batekin, zeinetik ondorioztatzen baita emakumea genero-indarkeriaren biktima izan dela, inputatua non dagoen ez dakigulako auzia artxibatzea edo salatua kanporatzeagatik behin-behinean largestea barne.
 - Baimenaren iraupena: 5 urte. Hala ere, 5 urte hauetan zehar, emakumeak iraupen luzeko bizileku-egoera eskuratu ahal izango du, aldezturik eskatuta. Horretarako, aldi baterako bizileku- eta lan-baimenaren titularrak izan den denbora zenbatuko da.
 - Era berean, salbuespenezko inguruabarren ondoriozko bizileku-baimena eskatu ahal izango da beren seme-alaba adingabeen alde edo desgaitasunen bat dutenen alde, baldin eta objektiboki ez badira gai beren premiak asetzeko; edo bizileku- eta lan-baimena, 16 urtetik gorakoak badira eta salaketa jartzeko unean Espainian badaude. Kasu horietan, eskaera emakume atzerritarrak egin beharko du, bere kabuz edo ordezkari baten bidez, bere alde aldi baterako bizileku- eta lan-baimena eskatzen duen unean, salbuespenezko inguruabarren ondorioz, edo ondorengo beste edozein unetan, prozesu penalean zehar. Egoera irregularrean dauden emakume atzerritarrek aldi baterako bizilekua izateko eta salbuespenezko

zirkunstantziengatik lan egiteko duten baimenaren baldintza berberetan emango dira baimen hori eta haren iraupena.

- o Salbuespenezko zirkunstantzien ondorioz baimen hori emateko eskumena duen administrazio-agintaritzak **behin-behineko bizileku- eta lan-baimena emango dio emakume atzerritarri**, eta, hala badagokio, bizileku-edo bizileku-baimena eta behin-behineko lana emango dizkie seme-alaba adingabeei edo desgaitasunen bat dutenei, baldin eta objektiboki ez badira gai haien premiak asetzeko, edo, hamasei urtetik gorakoak badira, Espainian badaude salaketaren unean. Behin-behineko baimen horiek amaituko dira salbuespenezko inguruabarrak direla-eta behin betiko baimena ematen edo ukatzen denean.
- o Bizitzeko eta lan egiteko behin-behineko baimena eman ondoren, emakume atzerritarrek honako eskubide hauek izan ditzake:
 - **Laneratzeko Errenta Aktiboa**, legez Espainian bizi diren eta eskatutako gainerako baldintzak betetzen dituzten emakume atzerritarrek jasotzeko eskubidea dutena.
 - **Langabezia-sorospena**, legez Espainian bizi diren eta eskatutako gainerako baldintzak betetzen dituzten emakume atzerritarrek jasotzeko eskubidea dutena.
 - 1/2004 Lege Organikoaren 27. artikuluko laguntza ekonomikoa. Laguntza hori jasotzeko eskubidea dute Espainian bizitzeko eta lan egiteko baimena duten genero-indarkeriaren biktima diren emakume atzerritarrek, baldin eta eskatutako gainerako baldintzak betetzen badituzte.

2.1.3. Emakume atzerritar batek aldi baterako bizilekua izateko eta besteren kontura lan egiteko duen baimena amaitzen denean berrituko da, genero-indarkeriaren biktima izateagatik lan-kontratua amaitzen denean edo lan-harremana eteten denean.

Atzerritarrek Espainian dituzten eskubide eta askatasunei eta haien gizarteratzeari buruzko urtarrilaren 11ko 4/2000 Lege Organikoaren 38.6 artikulua

Atzerritarrek Espainian dituzten eskubide eta askatasunei eta haien gizarteratzeari buruzko urtarrilaren 11ko 4/2000 Lege Organikoaren 38.6 artikularen arabera, bizileku- eta lan-baimena berritu egingo da amaitzen denean, erregelamenduz aurreikusitako beste inguruabar batzuk gertatzen direnean, bereziki, genero-indarkeriaren biktima izateagatik lan-kontratua amaitzen denean edo lan-harremana eteten denean.

2.2. Genero-indarkeriaren biktima diren egoera irregularrean dauden emakume atzerritarren babesa

Atzerritarrek Espainian dituzten eskubide eta askatasunei eta haien gizarteratzeari buruzko urtarrilaren 11ko 4/2000 Lege Organikoaren

31 bis artikulua

Apirilaren 20ko 557/2011 Errege Dekretuaren bidez onartutako 4/2000 Lege Organikoaren Erregelamenduaren 131. artikulutik 134 artikulura

- Genero-indarkeriako egoera bat salatzean, emakume atzerritarren **egoera irregularra** agerian jartzen bada:

- o Ez da administrazio-prozedura zehatzailerik hasiko Espainiako lurraldean modu irregularrean egoteagatik.
- o Eten egingo da arau-hauste hori egiteagatik hasi den administrazio-prozedura zehatzailea, salaketa jarri aurretik, edo, hala badagokio, kanporatzeko edo, hala erabakiz gero, itzultzeko aginduak bete aurretik.
- Zigor-prozedura amaituta:
 - o Zigor-epai batekin edo ebazpen judizial batekin, zeinaren bidez ondorioztatzen baita emakumea genero-indarkeriaren biktima izan dela, inputatua non dagoen ez dakigulako auzia artxibatzea edo salatua kanporatzeagatik behin-behinean largestea barne, emakume atzerritarrari **aldi baterako bizileku-baimena eta salbuespenezko zirkunstantziengatik lan egiteko baimena** emango zaio, eta, hala badagokio, bere seme-alaba adingabeen alde edo desgaitasunen bat dutenen alde eskatutako baimenak, objektiboki bere beharrianak betetzeko gai ez badira.
 - o Zigor-epaia ez den batekin edo genero-indarkeriako egoera ondorioztatzen ez duen ebazpen batekin, emakume atzerritarrari aldi baterako bizileku- eta lan-baimena ukatuko zaio, salbuespenezko inguruabarrak direla-eta, eta, hala badagokio, bere seme-alaba adingabeen alde edo desgaitasunen bat duten seme-alaben alde eskatutako baimenak, objektiboki bere premiak betetzeko gai ez badira. Gainera, indarra galduko du emakume atzerritarrari emandako behin-behineko bizileku- eta lan-baimenak, eta, hala badagokio, haren seme-alaba adingabeei emandako behin-behineko baimenak edo desgaitasuna dutenak eta objektiboki beren premiak betetzeko gai ez direnak. Eta Espainiako lurraldean modu irregularrean egoteagatik administrazio-prozedura zehatzailea hasi edo jarraituko da.

2.3. Nazioarteko babeserako eskubidea

12/2009 Legea, urriaren 30ekoa, asilo-eskubidea eta babes subsidiarioa arautzen dituen

- **Asilo-eskubidea.** Errefuxiatuaren estatutua aitortuko zaio, genero-arrazoiengatik jazarria izateko beldur oinarriduna dela eta, bere naziotasunaren herrialdetik kanpo dagoen emakumeari, eta ezin duenari edo, beldur horiengatik, herrialde horren babesaz baliatu nahi ez duenari, bai eta, nazionalitaterik gabe eta ohiko bizilekua duen herrialdetik kanpo egonik, arrazoi berberengatik bertara itzuli ezin duen edo, beldur horiengatik, itzuli nahi ez duen emakume aberrigabeari ere.

lido horretan, generoan oinarritutako jazarpen-arrazoiak izan daitezke bikotekideak edo bikotekide ohiak eragindako indarkeria eta emakumearen aurkako beste indarkeria-mota batzuk, hala nola emakumeen genitalen mutilazioa, behartutako ezkontza, sexu-indarkeria edo sexu-esplotaziorako emakumeen eta neskatuen salerosketa, betiere asilo-eskubidea aitortzeko eskatzen diren gainerako baldintzak betetzen badira.

 - o Asilo-eskubidea aitor dadin, beharrezkoa da emakumeek jazarpenaren objektu izateko duten beldur oinarriduna jazarpen-egintza larrietan oinarritzea, eta jazarpen-ekintza horiek indarkeria fisiko edo psikikoko ekintzen forma izatea, sexu-indarkeriako egintzak barne.
 - o Jazarpen-arrazoiak baloratzeko, jatorrizko herrialdean gizarte-talde jakin baten (kasu honetan, emakumeen) egoerari dagokionez nagusi diren inguruabarrak baloratu beharko dira.

- **Babes subsidiarioa.** Babes subsidiarioa emango zaie asiloa lortzeko baldintzak betetzen ez dituzten emakume atzerritar edo aberrigabeei, baldin eta jatorrizko herrialdera itzuliz gero kalte larria jasateko benetako arriskua badute, edo, aberrigabeen kasuan, aurreko bizilekura. Babes subsidiarioa eragiten duen kalte larria honako hauetako bat da:
 - Heriotza-zigorra
 - Tortura edo tratu anker edo apalesgarriak
 - Zibilen bizitzaren edo osotasunaren aurkako mehatxu larriak gatazka-egoeretan.

3. Genero-indarkeriaren biktima diren Espainiako emakumeen eskubideak lurralde nazionaletik kanpo

Atzerrian bizi diren emakume espainiarrak, genero-indarkeria jasaten dutenean, egoera bereziki ahulean egon daitezke hizkuntza- eta kultura-oztopoengatik, gizarte-sarerik ezagatik edo herrialdean dauden baliabideak ez ezagutzeagatik. Horrela, botere publikoek genero-indarkeriaren biktima diren emakumeei informazioa, laguntza eta babesa emateko duten betebeharrak gain, atzerrian dauden Espainiako herritarrak babesteko betebeharrak orokorra ere badago.

2015eko urriaren 8an, orduko Kanpo Arazoetako, Europar Batasuneko eta Lankidetzako Ministerioak, Laneko, Migrazioetako eta Gizarte Segurantzako Ministerioak eta Lehendakarietako, Gorteekiko Harremanetako eta Berdintasuneko Ministerioak sinatutako protokoloaren bidez, lankidetzaren esparru komun bat ezarri nahi da genero-indarkeriaren arloko eginkizunak artikulatzeko, genero-indarkeriaren egoerak prebenituz eta horiei helduz, bizi den herrialdean eskuragarri dauden baliabideei buruzko informazioaren bidez, eta genero-indarkeriaren biktima diren emakumeak eta, hala badagokio, haien seme-alabak babestea eta itzultzea erraztuz, egoerak hala eskatzen duenean, indarreko arau-esparruaren barruan. Espainiako enbaxadek eta kontsuletxeek eta Lan, Migrazio eta Gizarte Segurantzaren Sailek informazioa emango diete Espainiako emakumeei, bizi diren herrialdean eskuragarri dauden genero-indarkeriaren bihurtzeko baliabide espezializatuekin harremanetan jartzeko, bai eta tokiko agintariak genero-indarkeriaren aurrean eskura jartzen dituzten baliabide mediko, hezitzaile eta legalei buruzko orientazioa ere.

Bestalde, Genero Indarkeriaren aurkako Gobernuaren Ordezkaritzak, emakumea itzultzen bada, koordinazio-lanak egingo ditu autonomia-erkidegoekin, emakumeei Espainiako araudiak aitortzen dizkien eskubideak bermatzeko eta haien gizarteratzea errazteko.

2. BLOKEA

Sexu-indarkerien biktimen eskubideak

1. Sexu-indarkerien biktimen eskubide espezifikoak

1.1. Nor da sexu-indarkeriaren biktima?

Sexu-askatasunaren berme integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren 1. eta 3. artikulua

Biktimatzat hartuko dira, 10/2022 Lege Organikoaren ondorioetarako, **Espanian sexu-indarkeriaren biktima izan diren emakumeak, haurrak eta nerabeak, haien nazionalitatea eta administrazio-egoera edozein izanda ere**; baita atzerrian izan direnak ere, betiere Espainiako nazionalitatea badute.

Sexu-indarkeriatzat hartzen da **edozein eremu publiko edo pribatutan, eremu digitala barne, bizitza sexualaren garapen askea baldintzatzen duen edo baimendu gabeko edozein ekintza sexual**. Estatistikaren eta erreparazioaren ondorioetarako, aplikazio-eremuan sartzen da feminizidio sexuala, hau da, hurrengo lerrokadan sexu-indarkeriatzat definitutako jokabideei lotutako emakumeen eta neskatoen hilketa edo erailketa. Sexu-indarkeriatzat hartzen dira emakumeen genitalen mutilazioa, behartutako ezkontza, sexu-konnotazioa duen jazarpena eta sexu-esplotaziorako salerosketa.

Horrela, sexu-askatasunerako eskubidea bermatzea eta sexu-indarkeria guztiak desagerraraztea lortu nahi da. Horretarako, neurriak hartuko dira sexu-indarkerien sentsibilizazioa, prebentzioa, detekzioa eta zehapena bermatzeko, bai eta berehalako arretea integrala eta errekupezioa ere sexu-indarkeriaren biktima diren emakume, haur eta nerabeen bizitza garatzen den eremu guztietan.

1.2. Nola egiaztatzen dira sexu-indarkeriak?

Sexu-askatasunaren berme integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren 37. artikulua

Sexu-askatasunaren berme integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren azken xedapenetako bosgarrena. Indarkeriazko eta sexu-askatasunaren aurkako delituen biktimei laguntzeko eta laguntzeko abenduaren 11ko 35/1995 Legea aldatzea.

Oro har, dagozkion eskubideak aitortzea eragiten duen sexu-indarkeriako egoera honako hauen bidez egiaztatzen da: sexu-askatasunaren aurkako delitu batengatiko **zigor-epai** baten bidez edo biktimaren aldeko kautelazko neurri bat erabakitzen duen beste edozein **ebazpen judizialen** bidez, edo, bestela, demandatzailea sexu-indarkeriaren biktima dela adierazten duen **Fiskaltzaren txostenaren** bidez.

Sexu-indarkeriako egoerak honako hauen bidez ere **egiaztatu ahal izango dira**:

- gizarte-zerbitzuen txostena, berdintasunean eta genero-indarkeriaren aurka espezializatutako zerbitzuen, Administrazio Publiko eskudunaren sexu-indarkeriaren biktimentzako harrera-zerbitzuen, edo Lan Ikuskatzailtzaren eta Gizarte Segurantzaren, ikuskapen-jardueraren xede diren kasuetan.
- lan-arloko jurisdikzioan emandako epaiaren bidez
- beste edozein tituluren bidez, betiere eskubide eta baliabide bakoitzerako sarbidea arautzen duten izaera sektorialeko xedapen arauemailetan aurreikusita badago.

Biktima adingabeen kasuan, eta ondorio berberetarako, egiaztapena, gainera, Fiskaltzari edo organo judizialari jakinarazteko osasun-agiri ofizialen bidez egin ahal izango da.

1.3. Informazioa jasotzeko eskubidea

Sexu-askatasunaren berme integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren 34. artikulua

Sexu-indarkeriaren biktimek eskubidea dute beren egoera pertsonalari egokitutako **informazio eta aholkularitza osoa** jasotzeko. Eskubide hori zerbitzu hauen bidez bermatzen da:

1.3.1. Informazio eta aholkularitza juridikoko 016 zerbitzua

- Doako zerbitzu konfidentziala, informazioa, aholkularitza juridikoa eta berehalako arreta psikosoziala eskaintzen dituen emakumeen, haurren eta nerabeen aurkako indarkeria-mota guztietan.
- Zerbitzua lau kanalen bidez eskura daiteke:
 - Telefono-zenbaki labur honen bidez: **016**.
 - Posta elektronikoa bidez: 016-online@igualdad.gob.es.
 - WhatsApp bidez: **600 000 016** zenbakia, WhatsApp-erako soilik balio duena, ez baitu telefono deirik onartzen.
 - Txat bidez: Genero-indarkeriaren aurkako Gobernu Ordezkaritzaren webgunearen bidez: <https://violenciagenero.igualdad.gob.es/home.htm>
- Informazioa eta berehalako arreta psikosoziala eskuragarri daude eguneko **24 orduetan**, urteko **365 egunetan**. Aholkularitza juridikoa **08:00etatik 22:00etara** dago eskuragarri, astelehenetik igandera.
- Entzumen- eta/edo hitz egiteko desgaitasuna duten pertsonentzat hainbat bide daude eskuragarri: **900 116 016 telefono-zenbakia**; Telesor Zerbitzua [Telesorren web-orriaren](#) bidez (kasu horretan, Internetarako konexioa behar da); telefono mugikor baten edo PDA baten bidez, doako aplikazio bat instalatuta; [SVisual](#) bideo-interpretazioko zerbitzuaren bidez; Whatsapp bidez: 600 000 016; edo posta elektronikoa bidez: 016-online@igualdad.gob.es.
- Atzerritarrentzako eskuragarri, gaztelaniaz eta hizkuntza koofizialez gain, honako hizkuntza hauetan:
 - Telefonoa 24 orduz, 7 egunez, 53 hizkuntzatan: gaztelania, katalana, galegoa, euskara, valentziera, ingelesa, frantsesa, alemana, portugesa, mandarin-txinera, errusiera, arabiera, errumaniera, bulgaria, afganiera, albaniera, armeniera, bambara, bereberera, bosniera, brasileria, kantonera, txekiera, koreera, daniera, esloveniera, eslovakiera, farsiera, finlandiera, georgiera, greziera, india, nederlandera, hungariera, italiara, japoniera, lituaniera, mandingera, norvegiara, persiera, poloniera, poulaarra, serbokroaziera, siriera, soninkera, suediera, thailandiera, taiwanera, berberera, turkiera, ukrainiera, urdua, wolofera.
 - Posta elektronikoa eta Whatsapp 24 orduz, 7 egunez: gaztelania, katalana, euskara, galiziera, valentziera, ingelesa, frantsesa, alemana, portugesa, mandarin-txinera, errusiera, arabiera, errumaniera, bulgaria, italiara.
- Deiak birbideratu egiten dira honako kasu hauetan:
 - Larrialdi-egoerei buruzko deien kasuan, **112** telefonora bideratuko da.

- o Emakumeen berdintasunari buruzko informazio orokorreko deiak direnean, **Emakumeen Institutura** bideratuko dira.
- o **Autonomia Erkidego batekin** lotutako informazio espezifiko behar duten deiak direnean, dagokion telefono autonomikora bideratuko dira.
- o Adingabeek egindako deiak Haur eta Nerabeei Laguntzeko **ANAR** telefonora bideratuko dira.

016ko zerbitzuak funtsezko zerbitzu-kategoria du, eta, beraz, zerbitzu horiek eskuratzea edo ematea eragozten duen edozein egoera gertatuz gero, administrazio publiko eskudunek behar diren neurriak hartuko dituzte horien funtzionamendu normala eta egokitzapena bermatzeko.

1.3.2. Sexu-indarkerien aurrean laguntzeko eta prebenitzeko baliabideen webgunea

Eskuragarri dago [Genero Indarkeriaren aurkako Gobernu Ordezkaritzaren webgunean](#).

Administrazio publikoek eta gizarte-erakundeek herritarren eta sexu-indarkeriaren biktimei eskura jarri dituzten baliabideen (polizialak, judizialak, informazioa, arreta, aholkularitza, etab.) mapa aktiboak aurkitzeko aukera ematen du.

1.3.3. Krisi-zentroak

Krisi-zentroak autonomia-erkidegoen mendeko zerbitzuak dira, eta arreta psikologikoa, juridikoa eta soziala eskaintzen dute. **Krisi-egoeretan** biktimei, senideei eta inguruko pertsonari laguntza eta babesa ematera bideratuta daude. Zentro horietan, telefono bidezko eta aurrez aurreko **laguntza eta informazioa** ematen da **urteko egun guztietan, 24 orduz**.

1.3.4. ATENPRO

Genero indarkeriaren biktimei arreta eta babesa emateko telefono bidezko zerbitzuak (ATENPRO), teknologia egokiarekin, berehalako arreta eskaintzen die emakumeen aurkako indarkeriaren biktimei, gerta dakizkiekeen gorabeheren aurrean, eguneko 24 orduetan, urteko 365 egunetan eta edozein lekutan egonda ere.

Zerbitzua telefono mugikorreko eta telelokalizazioko komunikazio-teknologien erabilera oinarritzen da. Emakumeen aurkako indarkeriaren **biktima** diren emakumeak **edozein unetan zentro batekin harremanetan jartzeko aukera** ematen du, beren premiei erantzun egokia emateko bereziki prestatutako langileek artatuta. Gainera, **larrialdi-egoeretan**, zentroko langileak prest daude planteatutako krisiari erantzun egokia emateko, beren kabuz edo beste giza baliabide eta baliabide material batzuk mugituz.

Honako baldintza hauek betetzen dituzten emakumeen aurkako indarkeriaren biktimek eska dezakete zerbitzua:

- Tratu txarrak eman dizkien pertsonarekin edo pertsonekin ez bizitzea.
- Bere autonomia-lurraldean emakumeen aurkako indarkeriaren biktimei arreta espezializatua emateko dauden programetan parte hartzea.

1.4. Auzitegi-praktika eskuragarri, irisgarri eta espezializaturako eskubidea

Sexu-askatasunaren berme integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren 48. artikulua

Sexu-indarkeriaren biktimek eskubidea dute azterketa mediko forentsea eta legezko intereseko jarduerak atzerapenik gabe egiteko. Azterketa horiek nahitaezko azterketa ginekologikoarekin edo medikoarekin batera egingo dira, miaketa medikoak behin eta berriz ez egiteko.

Gainera, sexu-indarkeriaren biktimek eskubidea dute sexu-indarkeria egiaztatzen lagun dezaketen lagin biologikoak eta bestelako ebidentziak jasotzeko. Lagin-bilketa eta beste ebidentzia batzuk baimen informatua eman ondoren egingo dira, baina ez dago salaketa aurkeztearen edo akzio penala gauzatzearen baldintzapean.

Lagin biologikoak eta ebidentziak osasun-zentroan jasotzen direnean, behar bezala kontserbatuko dira, Auzitegi Medikuntzako Institutura bidaltzeko, zaintza-katea ahalik eta azkarren bermatuz.

1.5. Laguntza integral espezializatua eta eskuragarria izateko eskubidea

Sexu-askatasunaren berme integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren 33. eta 35. artikulua

Espanian sexu-indarkeriaren biktima izan diren emakume, haur eta nerabe guztiek, beren nazionalitatea eta administrazio-egoera edozein izanik ere, edo atzerrian, betiere Espainiako nazionalitatea badute, **laguntza integral espezializatua** jasotzeko eskubidea dute. Laguntza horren helburua izango da sexu-indarkeriek eragindako ondorio fisikoak, psikologikoak, sozialak edo bestelakoak gaituzten laguntzea.

Eskubide horren bidez, sexu-indarkeriaren biktimek honako hauek egin ahal izango dituzte:

- Eskura dituzten eskubideei eta laguntza-baliabideei buruzko **informazioa eta aholkularitza** jasotzea.
- Laguntza materiala, medikoa, psikologikoa eta soziala eskatzeko zer zerbitzu erabiltzen jakitea.
- Osasun-zentroetan eta zentro psikologikoetan, bai berehalakoan, bai larrialdietan eta krisietan, **arreta mediko espezializatua** jaso ahal izatea 24 orduko zentroetan, baita epe luzera laguntzeko eta sendatzeko zentro integraletan ere.
- Aurretiazko **aholkularitza juridikoa** eta doako laguntza juridikoa jasotzea indarkeriatik eratorritako prozesuetan.
- Osasun fisikoa eta/edo psikologikoa berreskuratzea.
- **Prestakuntza, laneratzea edo birlaneratzea lortzea**, eta laguntza psikosoziala jasotzea osabidearen ibilbide osoan, biktimizazio bikoitza saihesteko.

Laguntza integral espezializatua eta irisgarria jasotzeko eskubidea honako zerbitzu hauen bidez bermatuko da:

- **24 orduko krisi-zentroak:** arreta psikologikoa, juridikoa eta soziala eskaintzen duten zerbitzuak dira. Krisi-egoeretan biktimei, senideei eta inguruko pertsoneri laguntza eta babesa ematera bideratuta daude. Zentro horietan, telefono bidezko eta aurrez aurreko laguntza eta informazioa ematen da urteko egun guztietan, 24 orduz.
- **Errekuperazio integraleko zerbitzuak:** errekeruperazio psikologikoko eta gizarte-, hezkuntza-, lan- eta lege-arloko laguntzako diziplinarteko zerbitzuak dira, eta biktimen errekeruperazioa eta laguntza psikologikoa bultzatzeko lan egiten dute, epe luzean eta errekeruperazio-prozesuan zehar.
- **Sexu-salerosketaren eta -esplotazioaren biktimei laguntzeko zerbitzuak:** zerbitzu horien barruan sartzen dira biktimei beren hizkuntzan laguntza psikologikoa, juridikoa eta gizarte-aholkularitza ematea.
- **Sexu-indarkerien biktima diren haurrei arreta espezializatua emateko zerbitzuak:** haien beharretara egokitutako zerbitzuak dira, laguntza psikologikoa, hezitzailea eta juridikoa ematen dutenak, biktimentzat erreferentzia-leku gisa eratzten direnak, eta asistentzia-prozesuetan eta prozesu judizialean parte hartzen duten profesional guztiak lekualdatzen dira zerbitzu horietara.

1.6. Doako laguntza juridikorako eskubidea

Sexu-askatasunaren berme integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren 33,1. artikulua

Sexu-indarkeriaren biktimek **aurretiazko aholkularitza juridikorako eta doako laguntza juridikorako** eskubidea dute sexu-indarkeriatik eratorritako prozesuetan, doako laguntza juridikoari buruzko legerian aurreikusitako baldintzetan.

Doako laguntza juridikorako eskubideak, besteak beste, honako prestazio hauek biltzen ditu:

- **Prozesuaren aurretiko doako aholkularitza eta orientazioa**, eta, bereziki, salaketa jarri aurreko unean.
- Abokatu eta prokuradore baten **doako defentsa eta ordezkaritza** administrazio-prozesu eta -prozedura guztietan.
- Prozesuan zehar egunkari ofizialetan **iragarkiak edo legezko abisuak doan jartzea**.
- **Tasa judizialak ordaintzetik salbuestea**, bai eta errekurtsuak jartzeko beharrezko gordailuak ordaintzetik ere.
- **Doako peritu-laguntza** prozesuan, organo jurisdikzionalei atxikitako teknikarien kontura, edo, halakorik ezean, administrazio publikoen mendeko funtzionario, organismo edo zerbitzu teknikoaren kontura.
- Notario-dokumentuen **aduna-zergen eskubideak doan lortzea edo % 80 murriztea**.

1.7. Lan-eskubideak

Sexu-askatasunaren berme integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren 38. eta 39. artikulua

Sexu-indarkerien biktimei lan-eskubideak aitortzearen helburua da, jasaten duten edo jasan duten indarkeriaren ondorioz, lan-merkatutik alde egin dezaten saihestea. Horretarako, lana eta indarkeriako egoera bateragarri egiteko eskubideak aitortzen zaizkie, babesa bermatzen zaie aldi baterako edo behin betiko lanpostua uztera behartuta badaude, eta laneratzten saiatzen dira enplegatuta ez badaude.

1.7.1. Besteren konturako langileen eskubideak

Sexu-askatasunaren berme integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren 38. artikulua

Urriaren 23ko 2/2015 Legegintzako Errege Dekretuak onartutako Langileen Estatutuaren Legearen testu bateginaren 37.8, 40.4, 45.1.n), 48.8, 49.1.m), 53.4 eta 55.5 artikulua.

- **Lanaldia murrizteko eskubidea**, soldata proportzio berean murriztuta, edo lanaldia berrantolatzeko eskubidea, ordutegia egokituz, ordutegi malgua aplikatuz edo enpresan lanaldia antolatzeko erabiltzen diren beste modu batzuen bidez, emakumeak bere babesa edo gizarte-laguntza osorako eskubidea benetan gauza dezan.
- **Mugikortasun geografikorako eskubidea**: beren zerbitzuak ematen zituzten herrian lanpostua uztera behartuta dauden emakumeek, beren babesa edo gizarte-laguntza osorako eskubidea gauzatzeko, lehentasunezko eskubidea izango dute enpresak beste edozein lantokitan hutsik duen beste lanpostu bat betetzeko, lanbide-talde berekoa edo kategoria baliokidekoa. Enpresak lehen 6 hilabeteetan betetzen zuen lanpostua gordeko dio.
- **Lan-kontrata eteteko eskubidea**, sexu-indarkeriaren biktima izateagatik lanpostua utzi behar duen langileak hala erabakita, lanpostua gordeta. Etenaldiaren hasierako iraupena ezin izango da sei hilabetetik gorakoa izan, salbu eta babes judizialeko jarduketetatik ondorioztatzen bada biktimaren babes-eskubidearen eraginkortasunak etenaldiak jarraitzea eskatzen duela.
- **Lan-kontrata amaitzeko eskubidea**, sexu-indarkeriaren biktima izateagatik lanpostua behin betiko utzi behar duen langileak hala erabakita.
- **Lan osoa edo zati bat urrutitik egiteko** edo egiteari uzteko eskubidea, ezarritako sistema hori bada; betiere, bi kasuetan, zerbitzuak emateko modalitate hori lanpostuarekin eta betetako eginkizunekin bateragarria bada.
- Sexu-indarkeriak eragindako egoera fisiko edo psikologikoak eragindako **lanera ez bertaratzeak edo puntualtasun-faltak justifikatutzat** joko dira, dagokion arretako gizarte-zerbitzuek edo osasun-zerbitzuek egiaztatuta.
- Lan-denbora murrizteko edo berrantolatzeko, mugikortasun geografikorako, lantokia aldatzeko edo lan-harremana eteteko eskubideak erabiltzeagatik sexu-indarkeriaren biktima diren emakumezko langileek **kontrata azkentzeko hartutako erabakiaren deuseztasuna**, Langileen Estatutuan aitortutako moduan eta baldintzetan.

- o Lan-denbora murrizteko edo berrantolatze, mugikortasun geografikorako, lantokia aldatzeko edo lan-harremana eteteko eskubideak erabiltzeagatik sexu-indarkeriaren biktima diren emakumezko langileen **diziplinazko kaleratzearen deuseztasuna**, Langileen Estatutuan aitortutako moduan eta baldintzetan.

1.7.2. Ekonomikoki mendekoak diren langile autonomoen eskubideak

Sexu-askatasunaren berme integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren 38. artikulua

20/2007 Legea, uztailaren 20koa, Lan Autonomoaren Estatutua arautzen duena

Norberaren konturako sexu-indarkeriaren biktima diren eta beren babes eta gizarte-laguntza integralerako eskubidea gauzatzeko jardura uzten duten langileak **jardura aldi baterako eten dela** joko da, urriaren 30eko 8/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartutako Gizarte Segurantzaren Lege Orokorren testu bateginean aurreikusitako baldintzetan, eta **kotizatze betebeharra etengo** zaie sei hilabetez, Gizarte Segurantzaren prestazioen ondorioetarako kotizazio eraginkortzat hartuko baitira. Halaber, **altaren parekotzat hartuko da haren egoera**.

Aurreko lerrokadan aurreikusitakoaren ondorioetarako, kotizatze betebeharra eten aurreko sei hilabeteetan kotizatutako oinarrien batez bestekoaren pareko kotizazio-oinarria hartuko da.

Eskubide hauek dituzte:

- o Jardueraren ordutegia egokitzeko eskubidea.
- o Kontratu-harremana amaitzeko eskubidea.
- o Genero-indarkeriaren egoera hartuko da langileak jardura eteteko arrazoi justifikatutzat.

1.8. Gizarte Segurantzaren arloko eskubideak

Sexu-askatasunaren berme integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren 38. artikulua.

1.8.1. Gizarte Segurantzako kotizazioaren arloko eskubideak

Urriaren 30eko 8/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartutako Gizarte Segurantzaren Lege Orokorren testu bateginearen 165.5 artikulua

- Lan-kontratuaren etenaldia, besteren konturako langileentzat aurreikusitako lanpostua gordeta, **benetako kotizazio-alditzat** hartuko da Gizarte Segurantzak erretiroagatik, ezintasun iraunkorragatik, heriotzagatik eta biziraupenagatik, amatasunagatik, langabeziagatik eta minbizia edo beste gaixotasun larriren bat duten adingabeak zaintzeagatik ematen dituen prestazioen ondorioetarako.

Urriaren 30eko 8/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartutako Gizarte Segurantzaren Lege Orokorren testu bateginearen 329 artikulua

- Gizarte Segurantzaren konturakotzeko betebeharrak sei hilabetez etetea beren konturako langileentzat edo autonomoentzat, baldin eta beren jardura uzten badute beren babesak edo gizarte-laguntza osorako eskubidea gauzatzeko.

TAS/2865/2003 Agindua, urriaren 13koa, Gizarte Segurantzaren sistemako hitzarmen berezia arautzen duena.

- Sexu-indarkeriaren biktima diren langileek hitzarmen berezia sinatzea Gizarte Segurantzarekin, lanaldia murriztu eta soldata proportzionalki murriztu badute.

1.8.2. Gizarte Segurantzaren prestazioen arloko eskubideak

Urriaren 30eko 8/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartutako Gizarte Segurantzaren Lege Orokorren testu bateginaren 207 artikulua

- Lan-kontratua sexu-indarkeriaren biktima izateagatik azkentzen duten eta eskatutako baldintzak betetzen dituzten indarkeria-biktimen langileari egotzi ezin zaion kausagatik **erretiro aurreratuko pentsioa** jasotzeko eskubidea.

Urriaren 30eko 8/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartutako Gizarte Segurantzaren Lege Orokorren testu bateginaren 224 artikulua

- **Zurztasunaren** arloko eskubideak:

Zurztasun-pentsioa: hildako emakumearen seme-alabek dute eskubide hori, seme-alabatasuna edozein dela ere, baldin eta, heriotzaren unean, hogeita bat urtetik beherakoak badira edo lanerako ezgaituta badaude, edo hogeita bost urtetik beherakoak badira, eta besteren kontura edo norberaren kontura irabazizko lanik egiten ez badute, edo, hori eginez gero, lortzen dituen diru-sarrerak, urteko zenbaketan, lanbide arteko gutxieneko soldatarako indarrean dagoen zenbatekoa baino txikiagoak badira, urteko zenbaketan hori ere, eta emakumea altan edo altaren pareko egoeran edo kanpoan badago.

Erabateko zurztasun-kasuetarako aurreikusitako gehikuntza jasotzeko eskubidea izango dute seme-alabek. Igoera hori oinarri arautzailearen ehuneko 70era iritsiko da familia-unitatearen errendimenduek une bakoitzean indarrean dagoen lanbide arteko gutxieneko soldataren ehuneko 75 gainditzen ez dutenean.

Zurztasun-prestazioa: hildako emakumearen seme-alabek eskubidea dute horretarako, sexu-indarkeriako kasuren bat egiteagatik bada, baldin eta erabateko zurztasunaren pareko egoeran badaude eta umezurtz-pentsioa jasotzeko beharrezko baldintzak betetzen ez badituzte. Zurztasun-prestazioaren onuradun izan ahalko da, baldin eta heriotzaren egunean hogeita bost urte baino gutxiago baditu, besteren konturako edo norberaren konturako irabazizko lanik egiten ez badu, edo, hori eginez gero, lortzen dituen diru-sarrerak, urteko zenbaketan, lanbide arteko gutxieneko soldatarako indarrean dagoen zenbatekoa baino txikiagoak badira, urteko zenbaketan ere.

Zurztasun-prestazioaren zenbatekoa haren oinarri arautzailearen ehuneko 70 izango da, betiere familia-unitatearen errendimenduak ez badira urteko zenbaketan une bakoitzean indarrean dagoen lanbide arteko gutxieneko soldataren ehuneko 75 baino gehiago.

Umezurtz-pentsioa edo -prestazioa jasotzeko eskubidea ez da etengo emakumearen aurkako indarkeriaren ondorioz hildako kausatzailearen seme-alabak adoptatuz gero, baldin eta bizikidetzaren unitatearen errendimenduak,

hura osatzen duten kideen kopuruarekin zatituta – umezurtz adoptatuak barne –, ez badira urtean une bakoitzean indarrean dagoen LGSaren ehuneko 75 baino gehiago, aparteko ordainsarien zati proportzionala alde batera utzita.

Era berean, kausatzailearen seme-alaben gurasoa ez den beste erasotzaile batek eragin badu heriotza, zurtasun-pentsioa jasotzeko eskubidea ere aitortu ahal izango da, hala badagokio, baldintzak betetzen direnean.

Urriaren 30eko 8/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartutako Gizarte Segurantzaren Lege Orokorraren testu bateginaren 267. artikulua

- Langabezia-prestazioa jasotzeko eskubidea izateko, eskatutako baldintzak betetzeaz gain, besteren konturako langilea legezko langabezia-egoeran dagoela joko da, bere lan-kontratua borondatez azkentzen edo eteten duenean, sexu-indarkeriaren biktima izateagatik.

Sexu-askatasunaren berme integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren 38.5. artikulua.

Urriaren 30eko 8/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartutako Gizarte Segurantzaren Lege Orokorraren testu bateginaren 330. eta 331. artikulua

- **Jarduera uztegitiko babeserako eskubidea** izateko, eskatutako baldintzak betetzeaz gain, langile autonomoa jarduera uzteko legezko egoeran dagoela ulertuko da, baldin eta jarduera uzten badu, aldi baterako edo behin betiko, sexu-indarkeriaren ondorioz

Urriaren 30eko 8/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartutako Gizarte Segurantzaren Lege Orokorraren testu bateginaren 335. artikulua

- **Jarduera uztegitiko babeserako eskubidea** izateko, eskatzen diren baldintzak betetzeaz gain, lan elkartuko kooperatibetako bazkide langileak legez jarduera uzteko egoeran daudela ulertuko da, baldin eta, behin betiko edo aldi baterako, lana uzten badute sexu-indarkeriaren ondorioz.

1.9. Enpleguaren eta gizarteratzearen arloko eskubideak

1.9.1. Enplegu-programa espezifikoa

Sexu-askatasunaren berme integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren 39. artikulua

- **Enplegu-programa espezifikoa:** enplegu-eskatzaile gisa inskribatutako sexu-indarkerien biktimek sarbidea izateko eskubidea duten programa espezifikoa da. Programa horrek norberaren konturako jarduera berri bat hasteko neurriak hartuko ditu. Programak honako hau barne hartzen du:
 - **Gizarteratzeko eta laneratzeko ibilbidea**, indibidualizatua eta langile espezializatuek egina.
 - Besteren konturako gizarteratzea eta laneratzea bultzatzeko **berariazko prestakuntza-programa**.
 - Norberaren konturako jarduera berri bat hasten laguntzeko **pizgarriak**.
 - Sexu-indarkeriaren biktimak kontratatzen dituzten **enpresentzako pizgarriak**.

- Mugikortasun geografikoa errazteko **pizgarriak**.
- Soldata-aldeak konpentsatzeko **pizgarriak**.
- **Hitzarmenak enpresekin**, sexu-indarkeriaren biktima diren emakumeak eta haien mugikortasun geografikoa errazteko.
- Sexu-indarkeria jasan duten emakume langabeek, bai eta sexu-indarkeriaren biktima izateagatik jarduera utzi duten langile autonomoek ere, eskubidea izango dute, enplegua eskatzeko unean, 41. artikuluan jasotako eduki ekonomikoko laguntzetan parte hartzeko ([ikus 1.11. Eskubide ekonomikoak atala](#)), bai eta laneratzeko programa espezifikoetan parte hartzeko ere.

1.9.2. Sexu-indarkeriaren biktima diren langileak ordezkatzeko bitarteko kontratua

Sexu-askatasunaren berme integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren 38,3. artikulua

- Sexu-indarkeriaren biktima diren eta lan-kontratua eten duten edo mugigarritasun geografikorako edo lantokia aldatzeko eskubidea baliatu duten langileak ordezkatzeko **bitarteko kontratuak** egiten dituzten enpresek (betiere kontratua langabetu batekin egiten bada) eskubidea izango dute gertakari arruntengatik Gizarte Segurantzari ordaindu beharreko enpresa-kuoten % 100eko hobaria jasotzeko, ordeztutako langilearen etenaldi osoan edo sei hilabetez, mugikortasun geografikoa edo lantokia aldatzen den kasuetan.
- **Lanera itzultzen denean**, lan-kontratua eteten den unean zeuden baldintza berberetan itzuliko da, eta desgaitasunagatik behar diren arrazoizko doikuntzak bermatuko dira.

1.10. Funtzionario publikoen eskubideak

Sexu-askatasunaren berme integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren 40. artikulua.

5/2015 Legegintzako Errege Dekretua, urriaren 30ekoa, Enplegatu Publikoaren Oinarrizko Estatutuaren Legearen testu bategina onartzen duena.

Administrazio publiko hauen zerbitzura dauden funtzionarioak: Estatuko Administrazio Orokorrak, autonomia-erkidegoetako eta Ceuta eta Melilla hirietako administrazioek, toki-erakundeetako administrazioek, organismo publikoek, agentziek eta berezko nortasun juridikoa duten zuzenbide publikoko gainerako erakundeek, edozein administrazio publikori lotuta edo haien mende daudenek, eta unibertsiitate publikoek honako eskubide hauek dituzte:

- **Emakume funtzionarioaren aurkako sexu-indarkeriagatiko baimena**: sexu-indarkeriaren biktima diren emakumezko funtzionarioen bertaratze-faltak, erabatekoak edo partzialak, justifikatuztat joko dira arretako edo osasuneko gizarte-zerbitzuek zehazten duten denboran eta baldintzetan.
- Sexu-indarkeriaren biktima diren funtzionarioek, beren babesa edo gizarte-laguntza osorako eskubidea gauzatzeko, **eskubidea izango dute lanaldia murrizteko**, ordainsaria proportzio berean murriztuta, edo lan-denbora berrantolatzeko, ordutegia egokituz, ordutegi malgua aplikatuz edo lan-denbora antolatzeko aplikagarriak diren beste modu batzuen bidez, aplikatzekoa den berdintasun-planak edo, halakorik ezean, kasu

bakoitzean eskumena duen herri-administrazioak kasu horietarako ezartzen dituen baldintzetan. Funtzionario publikoak bere ordainsariak osorik mantenduko ditu lanaldia heren bat edo gutxiago murrizten duenean.

- o **Sexu-indarkeriagatiko mugikortasuna:** sexu-indarkeriaren biktima diren emakumeek eskubidea izango dute beren kidego, eskala edo lanbide-kategoria bereko beste lanpostu batera aldatzeko, baldin eta beren lanpostua utzi behar badute zerbitzuak ematen zituzten herrian, babesa edo gizarte-laguntza osorako eskubidea eraginkorra izan dadin, eta lanpostu hori nahitaez bete behar ez bada. Hala ere, kasu horietan, eskumena duen herri-administrazioak nahitaez jakinarazi beharko dizkio herri berean edo interesdunak berariaz eskatzen dituen herrietan dauden lanpostu hutsak.

Lekualdaketa hori nahitaezko lekualdaketatzat hartuko da.

- o **Sexu-indarkeriagatiko eszedentzia:** sexu-indarkeriaren biktima diren funtzionarioek, beren babesa edo gizarte-laguntza osorako eskubidea gauzatzeko, eszedentzia-egoera eskatzeko eskubidea izango dute, aldez aurretik gutxienerako zerbitzu-aldi bat eman behar izan gabe eta egoera horretan egoteko eperik eskatu gabe.

Beste langile-mota batzuen eskubideak beren berariazko legerian ezarrita daude, hala nola, irakasleen, osasun-zerbitzuetako estatutupeko langileen edo Justizia Administrazioaren zerbitzuko funtzionarioen kasuan.

1.11. Eskubide ekonomikoak

Sexu-askatasunaren berme integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren 37. eta 41. artikulua

1.11.1. Sexu-indarkerien biktimentzako laguntza ekonomikoak

664/2024 Errege Dekretua, uztailaren 9koa, sexu-indarkeriaren biktimentzako laguntza ekonomikoak arautzen dituena eta abenduaren 2ko 1452/2005 Errege Dekretua aldatzen duena. Errege-dekretu horrek genero-indarkeriaren aurkako babes osorako neurriei buruzko abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoaren 27. artikuluan ezarritako laguntza ekonomikoa arautzen du.

Sexu-indarkeriaren biktimentzako dirulaguntzak dira, eta honako baldintza hauek bete behar dituzte:

- o Hileko errentak lanbide arteko gutxienerako soldata baino handiagoak ez izatea, aparteko bi ordainsarien zati proportzionala alde batera utzita.
- o Familia-unitatearen mendeko sexu-indarkerien biktimen kasuan, laguntza emango da familia-unitateak errenta handiagoak lortzen ez dituenean (aparteko bi ordainsariren zati proportzionala kenduta) Lanbide arteko Gutxienerako Soldata halako bi, edo lanbide arteko gutxienerako soldata halako hiru, lau kidek edo gehiagok osatutako familien kasuan aparteko bi ordainsariren zati proportzionala kanpo utzita, edo indarrean dagoen araudiaren arabera familia ugariaren izaera aitortuta duten familien kasuan.

Laguntzei buruzko beste alderdi garrantzitsu batzuk:

- o Laguntzaren zenbatekoa ordainketa bakarrean edo sei hilekotan jaso ahal izango da (biktimak aukeratuko du).
- o Laguntza hori behin bakarrik luzatu ahal izango da, betiere goian aipatutako ataletan deskribatutako muga ekonomikoak gainditzen ez badira.

- o Sexu-indarkeriaren biktimak ofizialki aitortuta badu **% 33ko desgaitasuna edo handiagoa**, langabeziagatiko hamabi hilabeteko sorospeneren baliokidea izango da zenbatekoa, eta behin bakarrik luza daiteke, betiere hasierako emakida eragin zuten baldintzek bere horretan jarraitzen badute.
- o **Biktimak bere kargura pertsonak baditu**, horren zenbatekoa hemezortzi hilabeteko sorospeneren baliokidea izan daiteke, edo hogeita lau hilabetekoa, biktimak edo harekin bizi den senideren batek ofizialki aitortua badu % 33ko edo gehiagoko desgaitasuna, lege organiko hau garatzeko xedapenek ezarritakoaren arabera. Laguntza hori ere behin bakarrik luzatu ahal izango da, aurrekoen baldintza berberetan, betiere hasierako emakida eragin zuten baldintzei eusten bazaie.

Laguntza eskuratzea eta bateragarritasunak:

- o Laguntza hori **eskuratzeko, sexu-indarkeriaren biktima dela egiaztatu** beharko da, Sexu-askatasunaren berme integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren 37. artikuluan jasotakoaren arabera ([ikus 1.2 atala](#)).
- o Laguntzak **bateragarriak** izango dira **epai bidez erabakitako kalte-ordainak** jasotzearekin, edo, bestela, **indarkeriazko delituen eta sexu-askatasunaren aurkako delituen biktimentzako laguntzei eta laguntzari buruzko abenduaren 11ko 35/1995 Legean aurreikusitako edozein laguntzarekin**. Era berean, bateragarriak izango dira azaroaren 24ko 1369/2006 Errege Dekretuan aurreikusitako laguntzekin (1369/2006 Errege Dekretua, premia ekonomiko bereziak dituzten eta enplegua aurkitzeko zailtasunak dituzten langabeentzako **laneratzeko errenta aktiboaren** programa arautzen duena), **langabeziagatiko sorospenerekin** (2/2024 Errege Lege Dekretua, maiatzaren 21ekoa, langabeziagatiko babesaren asistentzia-maila sinplifikatzeko eta hobetzeko premiazko neurriak onartzen dituena, eta Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2019ko ekainaren 20ko 2019/1158 (EB) Zuzentarauaren transposizioa osatzeko dena. Zuzentaru hori gurasoen eta zaintzaileen familia-bizitza eta bizitza profesionala uztartzeari buruzkoa da, eta Kontseiluaren 2010/18/EB Zuzentaruaren indargabetzen du), abenduaren 20ko 19/2021 Legean ezarritako laguntzekin (19/2021 Legea, abenduaren 20koa, Bizitzeko Gutxieneko Diru-sarrerara ezartzen duena) eta eremu material horretan autonomia-erkidegoek ezartzen dituzten laguntzak jasotzearekin.

1.11.2. Laneratzeko errenta aktiboa

Sexu-askatasunaren berme integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren 41. artikulua

1369/2006 Errege Dekretua, azaroaren 24koa, behar ekonomiko bereziak dituzten eta lana aurkitzeko zailtasunak dituzten langabeentzako Laneratzeko Errenta Aktiboaren programa arautzen duena.

"Laneratzeko Errenta Aktiboko Programan" sartutako **langabeei** aitortzen zaien **laguntza ekonomikoa** da. Programa horren bidez, **lan-merkatuan sartzeko aukerak areagotzeko** jarduerak gauzatzen dira.

Laneratzeko Errenta Aktiboaren programan sartzeko eta laguntza ekonomiko horren onuradun izateko, sexu-indarkeriaren biktima den emakumeak baldintza hauek bete beharko ditu:

- o Sexu-indarkeriaren biktima dela egiaztatzea.

- o Enplegu-eskatzaile gisa inskribatuta egotea, baina ez zaio eskatzen 12 hilabetez etengabe enplegu-eskatzaile gisa izena emanda egotea.
- o Erasotzailearekin ez bizitzea.
- o 65 urtetik beherakoa izatea, baina ez zaio eskatzen 45 urte edo gehiago izatea.
- o Indarrean dagoen Lanbide arteko Gutxieneko Soldataren % 75 baino gehiagoko errenta propiorik, edozein motatakoa, ez izatea, aparteko bi ordainsarien zati proportzionala alde batera utzita.
- o Laneratzeko Errenta Aktiboko beste programa baten onuradun izan daiteke, nahiz eta eskabidea aurkeztu baino 365 egun lehenago beste programa baten onuradun izan.

Laneratzeko Errenta Aktiboaren zenbatekoa unean-unean indarrean dagoen hileko Ondorio Anitzeko Errentaren Adierazle Publikoaren (IPREM) % 80 da.

Horrez gain, ordainketa bakarreko laguntza gehigarri bat ere jasotzen du, baldin eta emakumeak, sexu-indarkeriaren ondorioz, programan sartzeko eskaera egin aurreko 12 hilabeteetan edo programan egon den bitartean bizilekua aldatu behar izan badu. Laguntza horren zenbatekoa Laneratzeko Errenta Aktiboaren hiru hilabetezko zenbatekoaren baliokidea izango da.

Laguntza ekonomiko hori 2024ko azaroaren 1era arte eskatu ahal izango da, eta orduan galduko du indarraldia hura arautzen duen araudiak. Hala ere, emakumeen aurkako indarkeriaren biktimek hurrengo ataleko laguntza ekonomikoa eskatu ahal izango dute.

1.11.3. Sexu-indarkeriaren biktimek langabezia-sorospena jasotzeko aukera izatea

Gizarte Segurantzaren Lege Orokorraren testu bategina onartzen duen urriaren 30eko 8/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren berrogeita hemezortzigarren xedapen gehigarria.

2/2024 Errege Lege Dekretua, maiatzaren 21ekoa, presako neurriak onartzen dituena langabezia-babesaren asistentzia-maila sinplifikatzeko eta hobetzeko, eta Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2019ko ekainaren 20ko 2019/1158 (EB) Zuzentarauaren transposizioa osatzeko; zuzentarau hori gurasoen eta zaintzaileen familia-bizitza eta bizitza profesionala uztartzeari buruzkoa da, eta Kontseiluaren 2010/18/EB Zuzentaraua indargabetzen du.

Egiaztatutako sexu-indarkeriaren biktimek eskuratu ahal izango dute langabezia-sorospen hori, maiatzaren 21eko 2/2024 Errege Lege Dekretuaren bidez sartua eta Laneratzeko Errenta Aktiboa ordeztzen duena.

Horretarako, **zenbait baldintza bete beharko dituzte**, besteak beste:

- kontribuzio-mailako langabezia-prestaziorako eskubiderik ez izatea
- Laneratzeko Errenta Aktiboko programako 3 eskubideren onuradun ez izatea (salbu eta lehen eskubidea sortu zenetik sorospen hori eskatu arte hiru urte baino gehiago igaro badira).
- enplegu-eskatzaile gisa izena emanda egotea edo errenta propiorik ez izatea (aurreko hilabete naturalean LGSaren % 75 gainditzen ez duen errenta, aparteko 2 ordainsariren zati proportzionala kenduta)

Subsidioaren zenbatekoa honako hau izango da: IPREMaren % 95 lehen 180 egunetan; % 90 181. egunetik 360. egunera arte; eta % 80 361. egunetik aurrera.

Sorospenaren gehieneko iraupena 30 hilabetekoa izango da, salbu eta pertsona hori lehenago Laneratzeko Errenta Aktiboko programaren eskubide baten edo biren onuradun izan bada; kasu horretan, gehieneko iraupena 20 eta 10 hilabetekoa izango da, hurrenez hurren.

1.11.4. Bizitzeko gutxieneko diru-sarrera

20/2020 Errege Lege Dekretua, maiatzaren 29koa, bizitzeko gutxieneko diru-sarrera ezartzen duena.

1369/2006 Errege Dekretua, azaroaren 24koa, behar ekonomiko bereziak dituzten eta lana aurkitzeko zailtasunak dituzten langabeentzako Laneratzeko Errenta Aktiboaren programa arautzen duena.

Gizaki-salerosketaren eta sexu-esplotazioaren biktima diren emakumeak Bizitzeko Gutxieneko Diru-sarreraren onuradun izan ahalko dira. Diru-sarrera horren helburua da bakarrik bizi diren edo bizikidetzaren unitate batean sartuta dauden eta oinarrizko baliabide ekonomikorik ez duten pertsonen pobrezia- eta gizarte-bazterketako arriskua prebenitzea, eskatutako baldintzak betetzen dituztenean. Hala ere:

- o Ez zaie adinaren betekizuna eskatuko (oro har, IMVa gutxienez 23 urteko pertsonentzat da), adin nagusikoak izatea baino ez da eskatuko.
- o Ez daude behartuta ezkontzaren edo izateko bikotearen bidez elkartuta egotera.
- o Ez zaie eskatzen beste bizikidetzaren unitate bateko kide izateko baldintza.
- o Sexu Askatasunaren Berme Integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren 37. artikuluan ezarritako bideetako edozeinen bidez sexu-indarkeriaren egoera egiaztatzen dutenean, ez zaie eskatuko Espainian legezko eta benetako bizilekuaren urtebeteko epea, etenik gabe, eskaera aurkeztu baino lehen.

1.11.5. Etxebizitza babestuak eta adinekoentzako egoitza publikoak eskuratzeko lehentasuna

Sexu-askatasunaren berme integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren 42. artikulua

42/2022 Errege Dekretua, urtarrilaren 18koa, Gazteak Alokatzeko Bona eta 2022-2025 etxebizitza eskuratzeko Estatuko Plana arautzen dituena.

1369/2006 Errege Dekretua, azaroaren 24koa, behar ekonomiko bereziak dituzten eta lana aurkitzeko zailtasunak dituzten langabeentzako Laneratzeko Errenta Aktiboaren programa arautzen duena.

Sexu-askatasunaren berme integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren 42. artikularen arabera, administrazio publikoek sexu-indarkerien biktimiek lehentasuna izango dute etxebizitza-parke publikoan eta etxebizitza eskuratzeko laguntza-programetan.

Illo horretan, sexu-indarkeriaren biktimak etxebizitza eskuratzeko lehentasunezko babesa izateko eskubidea duten kolektiboak dira, eta [Estatuko Etxebizitza Planaren](#) (BOE) programa hauen barruan daude:

- o Genero-indarkeriaren biktimei, ohiko etxebizitzatik bota dituzten pertsonen, etxerik gabeko pertsonen eta bereziki kalteberak diren beste pertsona batzuei laguntzeko programa:

- Honako hauek izan daitezke onuradun: genero-indarkeriaren biktimak, sexu-esplotaziorako salerosketaren biktimak eta sexu-indarkeriaren biktimak.
- Ezin izango dira onuradun izan etxebizitza jabetzan edo gozamen-erregimenean duten pertsonak, baldin eta okupa baditzakete genero-indarkeriaren biktima, sexu-esplotaziorako salerosketaren biktima edo sexu-indarkeriaren biktima direla egiaztatu ondoren.
- Honako hauek izan daitezke onuradun: herri-administrazioak, nagusiki herri-administrazioen partaidetza duten merkataritza-sozietateak, onura publikoko erakundeak, enpresa publikoak eta ongintzako erakundeak, elkarlaneko ekonomiakoak edo antzekoak, betiere irabazi-asmorik gabekoak, baldin eta genero-indarkeriaren biktimei, sexu-esplotaziorako salerosketaren biktimei edo sexu-indarkeriaren biktimei bizitoki-irtenbide bat ematea badute helburu.
- **SAREBen eta erakunde publikoen etxebizitzak eskuragarri jartzeko programa, etxebizitza sozial gisa alokatzeko.** SAREBek edo dena delako erakunde publikoak lagatako etxebizitzak lehentasunez bideratu beharko dira genero-indarkeriaren biktimei, sexu-esplotaziorako salerosketaren biktimei eta sexu-indarkeriaren biktimei bizitoki-konponbideak emateko.

1.12. Erreparazioa jasotzeko eskubidea

Sexu-askatasunaren berme integralari buruzko 2022ko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren 52., 53., 54., 55., 56. eta 57. artikulak

Sexu-indarkeriaren biktimek **erreparazioa jasotzeko eskubidea** dute. Eskubide horren barruan sartzen dira kalte eta galera material eta moralengatiko kalte-ordain ekonomikoa, erabat sendatzeko beharrezko neurriak (fisikoa, psikikoa eta soziala), erreparazio sinbolikoko ekintzak eta ez errepikatzeko bermeak.

Sexu-indarkeriaren biktimei dagozkien **kalte-galera material eta moralen kalte-ordain ekonomikoari** dagokionez, erantzukizun zibilar buruzko zigor-legeen arabera.

- Aukerak galtzea, hezkuntzako, enpleguko eta gizarte-prestazioetako aukerak barne
- Kalte materialak eta diru-sarreraren galera, lortu gabeko irabaziak barne
- Gizarte-kaltea, hau da, bizi-proiektuari egindako kaltea..
- Tratamendu terapeutikoa, soziala eta sexu- eta ugalketa-osasunekoak.

Kalte-ordaina **erantzukizun zibila edo penala duten pertsonen** ordainduko dute, indarrean dagoen araudiaren arabera.

Sexu-indarkeria gisa aurreikusitako jokabideren baten biktima hiltzen bada, haren seme-alabek, seme-alabatasunaren izaera edozein dela ere, izaeraz edo adopzioz, **pentsio** bat jaso ahal izango dute, edo, hala badagokio, **zurztasun-prestazio** bat, urriaren 30eko 8/2015 Legegintzako Errege Dekretuak onartutako Gizarte Segurantzaren Lege Orokorren testu bateginean xedatutakoaren arabera.

1.13. Ikasteko beka eta laguntzak

201/2024 Errege Dekretua, otsailaren 27koa, familia-errenta eta -ondarearen atalaseak eta 2024-2025 ikasturterako ikasteko beka eta laguntzen zenbatekoak ezartzen dituena, eta ikasteko beka eta laguntza pertsonalizatuen araubidea ezartzen duen abenduaren 21eko 1721/2007 Errege Dekretua zati batean aldatzen duena.

Berriazko tratamendua eskaintzen zaie sexu-indarkeriaren biktima direla egiaztatzen duten beka-eskatzaleei (2023ko ekainaren 30etik 2025eko ekainaren 30era), hogeita bost urtetik beherako seme-alabei eta ikasketa-beka eta -laguntza horiek eskatzen dituzten tutoretzapean edo zaintzapean dauden adingabeei, betiere indarrean dagoen araudian aurreikusitako gainerako baldintza guztiak betetzen badituzte. Horiek izanik, oinarriko beka, edo matrikula-beka, dagokionaren arabera, errentari lotutako zenbateko finkoa, egoitzari lotutako zenbateko finkoa eta formula aplikatzearen ondoriozko zenbateko aldakorra; ez zaizkie aplikatuko 2023-2024 ikasturtean gainditutako irakastorduei buruz ezarritako baldintzak, ez beka onuradun gisa emandako urte-kopuruaren muga, ez eta kreditu, irakasgai, modulu edo horien baliokidea 2024-2025 ikasturtean gainditu izana ere.

Sexu-indarkeriaren biktima izatearen ondoriozko beka bateragarriak dira 664/2024 Errege Dekretuan araututako sexu-indarkeriaren biktimentzako laguntza ekonomikoekin.

2. Sexu-indarkerien atzerriko biktimen eskubideak

2.1. Egoera irregularrean dauden sexu-indarkerien atzerriko biktimak babestea

Atzerritarrek Espainian dituzten eskubide eta askatasunei eta haien gizarteratzeari buruzko urtarrilaren 11ko 4/2000 Lege Organikoaren 31 bis artikulua

Sexu-askatasunaren berme integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren 3.1 eta 36. artikulua

Sexu-askatasunaren berme integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoa Espainian [sexu-indarkeriaren](#) biktima izan diren emakume, haur eta haurrei aplikatuko zaie, haien nazionalitatea eta administrazio-egoera edozein izanda ere. Era berean, ezartzen da administrazio-egoera irregularrean dauden sexu-indarkeriaren biktimek **Lege Organikoan aitortutako eskubideak izango dituztela, gainerako biktimen baldintza berberetan.**

Ondorioz:

- Sexu-indarkeriako egoera bat salatzean, emakume atzerritarren **egoera irregularra** agerian jartzen bada:
 - **Ez da administrazio-prozedura zehatzailerik hasiko** Espainiako lurraldean modu irregularrean egoteagatik.
 - **Eten egingo da arau-hauste hori egiteagatik** hasi den administrazio-prozedura zehatzailea, salaketa jarri aurretik, edo, hala badagokio, kanporatzeko edo, hala erabakiz gero, itzultzeko aginduak bete aurretik.
- Zigor-prozedura amaituta:

- Zigor-epai batekin edo ebazpen judizial batekin, zeinaren bidez ondorioztatzen baita emakumea sexu-indarkeriaren biktima izan dela, inputatua non dagoen ez dakigulako auzia artxibatzea edo salatua kanporatzeagatik behin-behinean largestea barne, emakume atzerritarrari **aldi baterako bizileku-baimena eta salbuespenezko zirkunstantziengatik lan egiteko baimena** emango zaio, eta, hala badagokio, bere seme-alaba adingabeen alde edo desgaitasunen bat dutenen alde eskatutako baimenak, objektiboki bere beharrianak betetzeko gai ez badira.
- Zigor-epaia ez den batekin edo sexu-indarkeriako egoera ondorioztatzen ez duen ebazpen batekin, emakume atzerritarrari aldi baterako bizileku- eta lan-baimena ukatuko zaio, salbuespenezko inguruabarrak direla-eta, eta, hala badagokio, bere seme-alaba adingabeen alde edo desgaitasunen bat duten seme-alaben alde eskatutako baimenak, objektiboki bere premiak betetzeko gai ez badira. Gainera, indarra galduko du emakume atzerritarrari emandako behin-behineko bizileku- eta lan-baimenak, eta, hala badagokio, haren seme-alaba adingabeei emandako behin-behineko baimenak edo desgaitasuna dutenak eta objektiboki beren premiak betetzeko gai ez direnak. Eta Espainiako lurraldean modu irregularrean egoteagatik administrazio-prozedura zehatzailea hasi edo jarraituko da.
- Amaitutako prozedura penaletik ezin bada ondorioztatu sexu-indarkeriaren egoera, zehapen-espeditente administratiboa hasiko da Espainiako lurraldean egonaldi irregularra egiteagatik, edo jarraitu egingo da, baldin eta hasiera batean eten bada.

2.2. Nazioarteko babeserako eskubidea

12/2009 Legea, urriaren 30ekoa, asilo-eskubidea eta babes subsidiarioa arautzen dituen

- **Asilo-eskubidea.** Errefuxiatu-izaera aitortuko zaie emakume, haur, haur eta nerabe guztiei, baldin eta, arrazagatik, erlijioagatik, nazionalitateagatik, iritzi politikoengatik, gizarte-talde jakin bateko kide izateagatik, generoagatik, **sexu-orientazioagatik** edo **sexu-identitateagatik** jazarria izateko beldur oinarritua dela-eta, beren nazionalitateko herrialdetik kanpo badaude eta ezin badute edo, beldur horiengatik, ez badute herrialde horretako babesa baliatu nahi, bai eta emakume, haur, haur eta nerabe aberrigabeei ere, nazionalitaterik ez badute eta ohiko bizilekua duten herrialdetik kanpo badaude, arrazoi berberengatik ezin badute edo, beldur horien ondorioz, ez badute bertara itzuli nahi.

lido horretan, generoan oinarritutako jazarpen-arrazoiak izan daitezke emakumearen aurkako hainbat indarkeria -mota, hala nola emakumeen genitalen mutilazioa, behartutako ezkontza, sexu-indarkeria edo sexu-esplotaziorako emakumeen eta neskatoen salerosketa, betiere asilo-eskubidea aitortzeko eskatzen diren gainerako baldintzak betetzen badira.

- Asilo-eskubidea aitortu dadin, beharrezkoa da emakumeek, neskek, mutilek eta nerabeei jazarpenaren objektu izateko duten beldur oinarritutako jazarpen-egintza larrietan oinarritzea, eta jazarpen-ekintza horiek indarkeria fisiko edo psikikoko ekintzen forma izatea, sexu-indarkeriako egintzak barne.

- Jazarpen-arrazoiak baloratzeko, jatorrizko herrialdean gizarte talde jakin baten egoerari dagokionez nagusi diren inguruabarrak baloratu beharko dira.
- **Babes subsidiarioa.** Babes subsidiarioa emango zaie asiloa lortzeko baldintzak betetzen ez dituzten emakume, neska, mutil eta nerabe atzerritar edo aberrigabeei, baldin eta jatorrizko herrialdera itzuliz gero kalte larria jasateko benetako arriskua badute, edo, aberrigabeen kasuan, aurreko bizilekura. Babes subsidiarioa eragiten duen kalte larria honako hauetako bat da:
 - Heriotza-zigorra
 - Tortura edo tratu anker edo apalesgarriak
 - Zibilen bizitzaren edo osotasunaren aurkako mehatxu larriak gatazka-egoeretan

3. Sexu-indarkeriaren biktima diren Espainiako biktimen eskubideak lurralde nazionaletik kanpo

Atzerrian bizi diren Espainiako sexu-indarkerien biktimak egoera bereziki ahulean daude askotan, hizkuntza- eta kultura-oztopoengatik, gizarte-babesik ezagatik edo herrialdean dauden baliabideak ez ezagutzeagatik. Hori dela eta, Legeak aurreikusten du Espainiak kanpoan dituen enbaxadek eta bulego kontsularrek, kanpoan dauden espainiarrak babesteko dituzten betebeharrak orokorren barruan, sexu-indarkeriaren biktimei laguntza emango dietela, eta orientazioa eta laguntza emango dietela, beren gaitasunen barruan.

2015eko urriaren 8an, orduko Kanpo Arazoetako, Europar Batasuneko eta Lankidetzako Ministerioak, Laneko, Migrazioetako eta Gizarte Segurantzako Ministerioak eta Lehendakarietako, Gorteekiko Harremanetako eta Berdintasuneko Ministerioak sinatutako Protokoloak lankidetzako esparru komun bat ezarri nahi du arlo horretako eginkizunak betetzeko, sexu-indarkerien biktimak ere babesten ditu, eta sexu-indarkeriako egoerak prebenitzen eta jorratzen ditu, bizi den herrialdean eskuragarri dauden baliabideei buruzko informazioaren bidez, eta biktimen eta, hala badagokio, seme-alaben babesa eta itzulera erraztuz, egoerak hala eskatzen duenean, indarreko arau-esparruaren barruan.

Espainiako enbaxadek eta kontsuletxeek eta Lan, Migrazio eta Gizarte Segurantzako Sailek informazioa emango diete Espainiako biktimei, bizi diren herrialdean eskuragarri dauden sexu-indarkeriaren biktimentzako baliabide espezializatuekin harremanetan jartzeko, bai eta tokiko agintariak sexu-indarkeriaren aurrean eskura jartzen dituzten baliabide mediko, hezitzaile eta legalei buruzko orientazioa ere. Halaber, enbaxadek eta bulego kontsularrek, Genero Indarkeriaren aurkako Gobernuaren Ordezkaritzarekin koordinatuta, biktimak Espainiaratzea erraztuko dute, hala badagokio.

Bestalde, Genero Indarkeriaren aurkako Gobernuaren Ordezkaritzak, biktima itzultzen bada, koordinazio-lanak egingo ditu autonomia-erkidegoekin, biktimei Espainiako araudiak aitortzen dizkien eskubideak bermatzeko eta haien gizarteratzea errazteko.

3. BLOKEA

Genero-indarkeriaren biktimak eta sexu-indarkeriaren biktimak titular diren delituaren biktimen eskubideak

1/2004 Lege Organikoak genero-indarkeria jasaten duten edo pairatu duten emakumeei aitortzen dizkien eskubide espezifikoek eta 10/2022 Lege Organikoak sexu-indarkerien biktimei aitortzen dizkien eskubideez gain, eskubide horiek legeek delituaren biktimei aitortzen dizkieten eskubideen onuradunak dira, besteak beste, honako hauek:

1. Delituaren biktimaren Estatutuaren eskubideak

Ley 4/2015, de 27 de abril, del Estatuto de la víctima del delito

Genero-indarkeriaren biktimek eta sexu-indarkeriaren biktimek **Delituaren Biktimaren Estatutuan** jasotako eskubideen katalogo orokorra, prozesalak eta prozesuz kanpokoak, eskuratu ahal izango dituzte. Genero-indarkeriaren edo sexu-indarkeriaren zuzeneko biktimaren heriotza edo desagerpena gertatuz gero, biktimaren seme-alabak, legez edo egitez banandu gabeko ezkontidea, harekin antzeko afektibitate-harreman baten bidez lotuta egon den pertsona eta biktimarekin bizi diren azken horien seme-alabak zeharkako biktimatzat hartuko dira. Delitu-egitateen erantzulea ez da biktimatzat hartuko.

Hona hemen eskubide horietako batzuk:

- Agintari eskudunekiko lehen harremanetik **informazioa jasotzeko eskubidea**, salaketa aurkeztu aurreko unea barne.
- Salaketa aurkezteko unean, **salaketaren kopia bat eskuratzeko eskubidea**, behar bezala ziurtatua, eta, hala badagokio, horren kopia idatziz itzultzeko eskubidea.
- **Ebazpen jakin batzuk jakinaraztea**, eskatu beharrik izan gabe, ikertuaren, auzipetuaren edo kondenatuaren espetxe-egoeraren berri izan dezaten: prozedura penala ez hastea erabakitzen duten ebazpenak, arau-hauslea espetxeratzea edo ondoren aske uztea erabakitzen dutenak, bai eta arau-hausleak ihes egitea ere; kautelazko neurri pertsonalak hartzea edo jada erabakitakoak aldatzea erabakitzen duten ebazpenak, biktimaren segurtasuna bermatzeko xedea izan dutenean.
- Herri-administrazioek emandako **laguntza-zerbitzuak** eta biktimei laguntzeko bulegoek emandakoak **doan eta isilpean eskuratzeko eskubidea**. Bulego horiek eginkizun hauek izango dituzte, besteak beste:
 - Biktimei **laguntza emozionala** ematea eta behar duten biktimei laguntza terapeutikoa ematea, delituaren ondorio traumatikoak gainditzeko laguntza psikologiko egokia bermatuz.
 - **Ebaluazioa eta aholkularitza biktimaren premiei buruz**, eta biktimizazio primarioaren, errepikatuaren eta sekundarioaren, larderiaren eta errepresalien ondorioak prebenitzeko eta saihesteko moduari buruz.
 - **Laguntza psikologikoko plan** bat egitea biktima kaltegabereztatzat eta babes-agindua aplikatzen den kasuetan.
 - Biktimari laguntza eman diezaioketen **zerbitzu espezializatuei buruzko informazioa**, haren inguruabar pertsonalak eta izan dezakeen delituaren izaera ikusita.
 - Biktimari prozesuan zehar **laguntzea**.
- Delituaren biktimaren Estatutuaren 7.1 artikuluan aipatzen diren **ebazpenen jakinarazpena** jasotzea (epaia edo kautelazko neurriak hartzen dituzten ebazpenak, besteak beste), eta, hala badagokio, behar diren informazio-eta laguntza-jarduerak egitea.

- **Akzio penala eta akzio zibila egikaritzeko eskubidea**, Prozedura Kriminalaren Legean xedatutakoaren arabera. Betearazpenean parte har dezakete, ebazpen judizial jakin batzuen aurkako errekurtoa jarrita, nahiz eta auzian alderdi izan ez:
 - Espetxe-zaintzako epaileak **zigortua kondenaren erdia iraungi baino lehen hirugarren graduan sailkatzeko baimena** ematen duen autoa.
 - Espetxe-zaintzako epaileak **espetxe-onurak, irteera-baimenak, hirugarren graduko sailkapena** eta baldintzapeko askatasunerako denboraren zenbaketa kondena betetzeko mugari buruzkoak izatea erabakitzen duen autoa, eta ez ezarritako zigorren baturari buruzkoak.
 - Zigortuari **baldintzapeko askatasuna** ematen dion autoa.

2. Salaketa jartzeko eskubidea

4/2015 Legea, apirilaren 27koa, Delituaren Biktimaren Estatutuarena

Biktimek eskubidea dute jasandako genero-indarkeriako eta sexu-indarkeriako egoerak salatzeko.

Salaketaren bidez, delitu izan daitekeen egitate bat egin dela jakinarazten zaie kasuan kasuko agintariei.

Salaketa aurkeztu eta agintaritza judizialari igorri ondoren, hark uste badu delitu-egitate bat gertatu izanaren zantzuak daudela, dagozkion zigor-jarduketak hasiko ditu.

3. Biktimek prozesu judizialean babesa izateko duten eskubidea

3.1. Genero-indarkeriaren eremuan

Babes-agindua ebazpen judizial bat da, eskumena duen organo judizialak ematen duena, baldin eta, **genero-indarkeriako** delitu bat egin izanaren zantzu oinarrituak egonik, biktimarentzat arrisku-egoera objektibo bat dagoela ikusten badu, eta horrek babes-neurriak hartzea eskatzen badu prozesu penala izapidetzen den bitartean.

Babes-aginduak ebazpen bakar batean jasotzen ditu genero-indarkeriaren biktima den emakumearen eta, hala badagokio, haren seme-alaben aldeko kautelazko neurri penalak eta zibilak; era berean, administrazio publikoek biktimaren alde ezarritako gizarte-babeseko mekanismoak aktibatzen ditu. Babes-aginduaren bidez, 1/2004 Lege Organikoak ezartzen dituen eskubideak aitortzea eragiten duen genero-indarkeriaren egoera egiaztatzen da.

Agintaritza judizialak har ditzakeen **kautela-neurri penalak** hauetako bat edo batzuk izan daitezke:

- **Erasotzailea familiaren etxebizitzatik ateratzea.**
- **Herri jakin batean bizitzeko debekua ezartzea.**

- o Erasotzailea biktimarengandik zehaztutako distantzia mantentzeko **obligazioa**.
- o Erasotzailea biktimarekin eta/edo haren senideekin edo beste pertsona batzuekin komunikatzeko debekua, edozein bide erabilia: gutuna, telefonoa, etab.
- o Erasotzaileari leku jakin batzuetara hurbiltzeko debekua: biktimaren lantokira, seme-alaben ikastetxeetara, etab.
- o Biktimaren bizilekuari buruzko datuak ez ematea.
- o Biktimaren babes judiziala bulego judizialean.
- o Armak konfiskatzea eta edukitzea debekatzea.

Neurri zibilak honako hauek izan daitezke:

- o Familia-etxebizitzaren erabilera eta gozamina esleitzea.
- o Seme-alaba adingabeen zaintza- eta jagoletza-araubidea zehaztea.
- o Adingabeekiko bisita-, komunikazio- eta egonaldi-erregimena zehaztea.
- o Elikagai-prestazio bat finkatzea.
- o Adingabeak arrisku batetik baztertzeko edo kalteak saihesteko beharrezkoa den beste edozein neurri.

Eskaera biktimak berak, hurbilen dituen senideek, haren abokatuak edo Fiskaltzak egin dezake. Salatzeko betebeharrari kalterik egin gabe, haien egoeraren berri duten gizarte-zerbitzuek organo judizialari edo Fiskaltzari jakinarazi beharko diote, babes-agindua emateko prozedura hasi edo eskatu ahal izateko. Adingabeak daudenean, epaileak beti erabaki beharko du, baita ofizioz ere, neurri zibilak hartzea egokia den.

Komeni da salaketa aurkezten den unean bertan eskatzea babes-agindua, baina geroago ere eska daiteke.

Salaketa aurkezten ez denean, babes-aginduaren eskaera bera halakotzat hartzen da, bertan azaldutako indarkeria-gertaerei eta -egoerei dagokienez.

Epaitegiak 72 orduko gehieneko epean eman behar du babes-agindua, aurkezten denetik zenbatzen hasita, biktima eta erasotzailea agertu ondoren. Legeak ezartzen duenez, agerraldi hori bereizita egin beharko da, bien arteko norgehiagoka saihestuz.

Prozedura Kriminalaren Legearen 544 bis artikulua ezartzen duenez, agindu honetan aurreikusitako biktima babesteko neurriren bat erabakiz gero, ebazpen arrazoituaren bidez erabaki ahal izango da gailu telematikoak erabiltzea neurri horiek betetzen direla kontrolatzeko.

3.2. Sexu-indarkeriaren eremuan

Zigor Kodean aurreikusitako sexu-askatasunaren aurkako delituetatik edozein egiteak hasitako prozesu penal baten esparruan, organo judizialak legeria prozesal kriminalean jasotako kautela-neurri penaletako edozein hartu ahal izango du, hala nola behin-behineko espetxealdia edo biktimarengana hurbiltzeko edota biktimarekin komunikatzeko debekua, prozesu penalaren garapena eta azkenean hartzen den erabaki judizialaren eraginkortasuna ziurtatzeko.

Era berean, izaera zibileko kautela-neurriak ere hartu ahal izango dira, organo judizialak hala erabakitzen duenean. Neurri horiek biktimak edo haren legezko ordezkariak eskatu beharko ditu, edo Fiskaltzak, seme-alaba adingabeak edo gaitasuna judizialki aldatuta duten pertsonak daudenean, eta neurri horiek betetzeko araubidea eta, hala badagokio, neurri osagarriak zehaztuko dira, betiere aldez aurretik jurisdikzio-ordena zibileko organo batek erabaki ez baditu, eta Kode Zibilaren 158. artikuluan aurreikusitako neurriei kalterik egin gabe.

Prozedura Kriminalaren Legearen 544 bis artikulua ezartzen duenez, Sexu Askatasunaren Berme Integralari buruzko Lege Organikoaren 3. artikuluan aipatutako delituren bat ikertzen bada, manu horretan biktima babesteko aurreikusitako neurrien bat erabakiz gero², hori betetzen dela kontrolatzeko gailu telematikoak erabiltzea erabaki ahal izango da ebazpen arrazoitu bidez.

4. Europako babes-agindu bat eskatzeko eskubidea

23/2014 Legea, azaroaren 20koa, Europar Batasunean zigor-arloko ebazpenak elkarri aitortzekoa

Europar Batasuneko beste estatu kide batera bizitzera joan behar duen genero-indarkeriaren edo sexu-indarkeriaren biktimak, baldin eta babes-neurri baten onuradun bada, kautelazko neurri gisa edo eskubideez gabetzeko zigor gisa, babes-agindu batean, kautelazko neurrien auto batean edo epai batean, Europako babes-agindua hartzeko eska diezaiokio organo judizial eskudunari.

Organo judizialak emandako Europako babes-agindua ziurtagiri batean dokumentatuko da, eta beste estatu kideko agintaritza eskudunari helaraziko zaio, betearaz dezan.

5. Zigor-prozeduran alderdi izateko eskubidea: akzioak eskaintzea

Prozedura Kriminalaren Legearen 109. artikulua eta hurrengoak

Epailak biktimaren deklarazioa jasotzen duen ekitaldian, Justizia Administrazioaren letraduak prozesuan alderdi agertzeko eta gauzaren itzulketari, kaltearen konponketari eta egitate zigorgarriak eragindako kaltearen kalte-ordainari uko egiteko edo ez egiteko duen eskubidearen instrukzioa egingo dio.

Eskubide hori gauzatzeko, **genero-indarkeriaren edo sexu-indarkeriaren biktimak modu aktiboan esku hartu behar du salaketa jarri ondoren izapidetzen den prozesu judizialean, eta zigor-akzioa** eta, hala badagokio, akzio zibila gauzatu behar

²Sexu-askatasunaren berme integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren 3. Artikulua honako hau ezartzen du: “Nolanahi ere, sexu-indarkeriatzat hartzen dira Zigor Kodearen azaroaren 23ko 10/1995 Lege Organikoaren II. liburu VIII. tituluaren aurreikusitako delituak, emakumeen genitalen mutilazioa, behartutako ezkontza, konnotazio sexualeko jazarpena eta sexu-esplotaziorako salerosketa. Arreta berezia eskainiko zaie eremu digitalean egiten diren sexu-indarkeriei, hau da, sexu-indarkeriako ekintzen hedapenari, baimendu gabeko pornografiari eta haurrei, betiere, eta sexu-estortsiolari, baliabide teknologikoen bidez”.

ditu. Horretarako, biktima akusazio partikular gisa aurkeztu behar du jardun penaletan. Horretarako, biktimak abokatu bat izendatu behar du bere interesak defendatzeko, eta prokuradore bat bere ordezkariarako.

Gainera, beren eskubideari uko egin ez dioten biktimek edozein unetan egikaritu ahal izango dute akzio penala, delitua kalifikatzeko izapidea baino lehen.

Abokatu eta prokuradorea biktima berak aukeratuta edo ofiziozko txandaren bidez izenda daitezke. Ildo horretan, Legeak **genero-indarkeriaren eta sexu-indarkeriaren biktimek indarkeriatik eratorritako prozesuetan doako laguntza juridikoa jasotzeko duten eskubidea** jasotzen du, kalterik egin gabe araubide orokorraren bidez beren egoera sozioekonomikoa dela eta duten eskubideari.

Prozesu penalean pertsonatzeak eta, ondorioz, "alderdi" izateak berekin dakar biktimak, bere abokatuaren bitartez, froga-eginbideak proposa ditzakeela, eginbide horiek gauzaten esku har dezakeela, eta prozesua izapidetzen den bitartean ematen diren ebazpen guztiak ezagutu ditzakeela; ados ez badago, dagozkion errekurtsioak aurkez ditzake.

Era berean, akusazio partikular gisa, biktimak erasotzailearen kondena eta jasandako lesio, kalte eta galerengatik kalte-ordaina eskatu ahal izango ditu.

Biktima bere salaketaren ondoriozko prozesu penalean akusazio partikular gisa aurkeztu edo ez, Fiskaltzak biktimen eta kaltetuen interesak defendatzeko ardura du prozesu penaletan. Delitua egin dela uste badu, erantzuleztat jotzen duenaren aurka zuzenduko du salaketa. Konbikzio horretara iristen ez bada, ez du akusaziorik egingo, edo prozedura artxibatuzko eskatu ahal izango du, adibidez, egitateen froga nahikorik ez dagoela uste badu.

6. Gauza itzultzeko, kaltea konpontzeko eta eragindako aurreiritziaren kalte-ordaina jasotzeko eskubidea

Prozedura Kriminalaren Legearen 100. artikulua eta hurrengoak

Delitu bat egiteak eragindako kalte-galerak konpontzera behartzen du. Erantzukizun zibil horren barruan sartzen dira gauza itzultzea, kaltea konpontzea eta kalte material eta moralak ordaintzea.

Biktimak akzio zibila erabili badu (erantzukizun zibila eskatzeko) prozesu penalean, ematen den epaian, eta epai hori kondenatzailea bada, errudunari ezartzen zaion zigorraz gain, hala badagokio, erantzukizun zibila zehaztuko da, delituak biktimari eragindako kalte fisiko, psikologiko edo moralengatik.

Hala ere, biktimak beretzat gorde dezake ekintza zibila beste prozesu batean gauzatzeko eskubidea, Ordena Zibileko Epaitegiaren aurrean, eta, beraz, zigor-arloko prozesuan ez da akzio zibila gauzatuko. Era berean, uko egin diezaioke ildo horretan legokiokeen edozein erreklamaziori.

7. Jarduketa judizialei buruzko informazioa jasotzeko eskubidea

Biktimak, prozesu penalean esku hartzeko eskubidea baliatu ez arren, prozesu horretan duen eginkizunaren eta prozesuaren irismenaren, garapenaren eta bilakaeraren berri jaso behar du. Segurtasun Indar eta Kidegoei, Epaitegiari eta Biktimari Laguntzeko Bulegoei dagokie biktimari bere eskubideen berri ematea.

Informazio horren edukiak honako hauek bilduko ditu:

- o Zigor-arloko prozesuan alderdi agertzeko eta gauza itzultzeari, kaltea konpontzeari eta delitu-egitateak eragindako kaltea ordaintzeari uko egiteko edo ez egiteko eskubidea.
- o Indarrean dagoen legeriaren arabera dagozkion laguntzak eskatzeko aukera eta prozedura. Jarduketa judizialen egoerari buruzko informazioa, horiek aztertzeke eta kopiak eta lekukotzak emateko (Botere Judizialaren Lege Organikoaren 234. artikulua).
- o Zure segurtasunean eragina izan dezakeen edozein ebazpen jakinarazi behar zaizu, beste kautela-neurri batzuk hartzea edo aldatzea, inputatua behin-behinean espetxeratzea edo aske uztea erabakitzen duten autoak eta erasotzailearen espetxe-egoera (Prozedura Kriminalaren Legearen 109., 506.3., 544 bis eta ter artikulua).
- o Ahozko judizioa non eta noiz egingo den jakinarazi behar zaio (Prozedura Kriminalaren Legearen 785.3, 962 eta 966. artikulua).
- o Epaia jakinarazi behar zaio, bai auzialdikoa, bai, hala badagokio, apelazio-errekurtsoa ebazten duena. (Botere Judizialaren Lege Organikoaren 270. artikulua; Prozedura Kriminalaren Legearen 789.4, 973.2 eta 976.3 artikulua). Halaber, prozesuaren largespena jakinarazi behar zaio (Prozedura Kriminalaren Legearen 636. artikulua).

8. Biktimaren duintasuna eta intimitatea babesteko eskubidea, genero-indarkeriarekin eta sexu-indarkeriarekin lotutako prozesuen esparruan

Genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesa emateko neurriei buruzko abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoaren 63. artikulua

Sexu-askatasunaren berme integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren 50. artikulua

Botere Judizialaren Lege Organikoaren 232.2 artikulua

Delituaren Biktimaren Estatutuaren apirilaren 27ko 4/2015 Legearen 19. artikulua eta hurrengoak; Indarkeriazko eta Sexu Askatasunaren aurkako Delituen Biktimei Laguntzeko eta Laguntzeko 35/1995 Legearen 15.5 artikulua

Auzi kriminaletan lekukoak eta perituak babesteari buruzko 19/1994 Lege Organikoaren 2.a) eta 3.1 artikulua

Genero-indarkeriaren biktimei dagokienez, 1/2004 Lege Organikoak neurri espezifikoak aurreikusten ditu biktimaren duintasuna eta intimitatea babesteko. Alde batetik, haren, haren ondorengoen eta haren zaintza edo babespeko pertsonen datu pertsonalak isilpekoak izatea ezartzen da. Seme-alaben bizileku, lantoki edo ikastetxe berria gordetzea biktimaren intimitatea zaintzeaz gain, biktimaren segurtasunerako tresna garrantzitsua da, datu horiek inputatuak jakin ez ditzan. Helburu horrekin berarekin, babes-agindua eskatzeko ereduari xedatzen denez, biktimak hirugarren pertsona baten helbidea edo telefonoa adieraz dezake, eta Segurtasun Indar eta Kidegoek edo organo judizialek bertara bidal ditzakete komunikazioak edo jakinarazpenak.

Sexu-indarkeriaren biktimei dagokienez, sexu-askatasunaren berme integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoak biktimen duintasuna eta intimitatea babesteko neurri espezifiko batzuk jasotzen ditu. Hala, ezartzen du sexu-indarkeriarekin lotutako jarduera eta prozeduretan biktimen intimitatea babesteko dela, eta, bereziki, haien datu pertsonalak.

Datuak Babesteko Espainiako Agentziak, bere eskumenen esparruan, sexu-indarkeria kasuetan biktimen datu pertsonalen babes espezifiko bermatuko du, bereziki hori informazioaren eta komunikazioaren teknologien bidez betikitzen denean. Horretarako, Agentziak bermatuko du Interneten legez kontrako edukiak daudela salatzeako kanal iragarri eta seguru bat dagoela, datu pertsonalak babesteko eskubideari kalte larria eragiten diotenak ([Salaketa-kanalerako lotura](#)).

Bestalde, bai genero-indarkeriaren eremuan, bai sexu-indarkeriaren eremuan, **Delituaren Biktimaren Estatutuaren** Legeak aitortzen du biktimek intimitatea babesteko eskubidea dutela **zigor-prozesuaren esparruan**, eta, ildo horretan, epaile, fiskal, ikerketaz arduratzen diren funtzionario eta prozesuan edozein modutan esku hartzen duen edo parte hartzen duen edozein pertsona biktimen eta haien senideen intimitatea babesteko beharrezko neurriak hartzera behartzen ditu, Legean xedatutakoaren arabera. Bereziki, biktima adingabeei edo babes berezia behar duten biktima desgaituei dagokienez, neurriak hartu beharko dituzte haien identifikazioa erraz dezakeen edozein informazio mota zabaltzea eragozteko.

Horri dagokionez, Prozedura Kriminalaren Legearen arabera, epaileak erabaki ahal izango du, ofizioz edo Fiskaltzak edo biktimak eskatuta, ondorengo neurrietatik edozein hartzea, beharrezkoa denean biktimaren intimitatea edo hari edo haren familiari zor zaion errespetua babesteko:

- **Biktimaren nortasunari buruzko informazioa**, zuzenean edo zeharka identifikatzen lagun dezaketen datuak edo biktimaren babes-premiei buruz ebazteko baloratu diren inguruabar pertsonalak zabaltzea edo **argitaratzea debekatzea**.
- Biktimaren edo haren senideen **irudiak lortzea, zabaltzea edo argitaratzea debekatzea**.

Halaber, epaitegiak erabaki dezake, ofizioz edo biktimak berak edo Fiskaltzak eskatuta, jarduketa judizialak publikoak ez izatea eta ikustaldiak ateak itxita egitea.

9. Genero-indarkeriatzat eta sexu-indarkeriatzat hartutako delituen biktimentzako laguntzak

35/1995 Legea, abenduaren 11koa, indarkeriazko eta sexu-askatasunaren aurkako delituen biktimentzako laguntzei eta laguntzari buruzkoa. Indarkeriazko delituen eta sexu-askatasunaren aurkako delituen biktimentzako laguntzei buruzko Erregelamendua, maiatzaren 23ko 738/1997 Errege Dekretuaren bidez onartua.

Espanian egindako dolozko eta indarkeriazko delituen **biktima zuzen eta zeharkakoen aldeko laguntza publikoak** dira, heriotza, gorputzeko lesio larriak edo osasun fisiko edo mentaleko kalte larriak eragiten dituztenak; baita sexu-askatasunaren berme integralari buruzko Lege Organikoaren zentzuan sexu-indarkeriak jasan dituztenen mesederako ere, sexu-askatasunaren aurkako delitu baten ondorengo giza hilketaren biktimak barne.

Laguntza horietarako legeak aurreikusten dituen **onuradunei** dagokienez, Espainian dauden beste edozein estatutako nazionalitateko emakumeek jaso ahal izango dituzte laguntzak, haien administrazio-egoera edozein dela ere, ukitua sexu-indarkeriaren biktima denean, sexu-askatasunaren berme integralari buruzko Lege Organikoaren zentzuan, sexu-askatasunaren aurkako delitu baten ondorengo giza hilketaren biktimak barne, edo genero-indarkeriaren biktima denean, genero-indarkeriaren aurkako babes osorako neurriei buruzko abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoan aurreikusitako baldintzetan.

Genero-indarkeriaren edo sexu-indarkeriaren **biktima dela frogatzeko**, honako frogabide hauetakoren bat erabili beharko da:

- Kondena-epaiaren bidez.
- Biktima babesteko kautelazko neurri gisa erruztatua hurbiltzeko debekua edo behin-behineko espetxealdia erabaki duen ebazpen judizialaren bidez.
- Abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoaren 23. artikuluan edo sexu-askatasunaren berme integralari buruzko Lege Organikoaren 36. artikuluan ezarritako moduan.

Jasandako indarkeriaren ondorioz **hiltzen** bada, egiaztapen-baldintzak zeharkako biktima gisa eskatuko zaizkie onuradunei, hildako biktimaren ohiko nazionalitatea edo bizilekua edozein dela ere.

Zuzeneko biktimatzat hartuko dira, eta, beraz, laguntza hauek jaso ahal izango dituzte, delituaren zuzeneko ondorioz gorputz-lesio larriak edo osasun fisiko edo mentalean kalte larriak dituzten pertsonak, indarkeriaren biktimak barne. Indarkeria bikarioa abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoaren, Genero Indarkeriaren aurkako Babes Integraleko Neurriei buruzkoaren, 1.4. artikuluan dago aurreikusita.

Heriotzaren kasuan, honako baldintza hauek betetzen dituzten pertsonak izango dira onuradunak, **zeharkako biktima gisa**, betiere heriotzaren datari dagokionez:

- Hildakoaren ezkontidea, legez bananduta ez badago, edo hildakoarekin modu iraunkorren bizi izan den pertsona, ezkontidearen antzeko afektibitate-harremanarekin, haren sexu-orientazioa gorabehera, hil aurreko bi urteetan gutxienez, elkarrekin ondorengorik izan ezean; kasu horretan, bizikidetza hutsa nahikoa izango da.
- Hildakoaren seme-alabak, ekonomikoki haren mende badaude, haren seme-alabatasuna edo hil ondorengo izaera kontuan hartu gabe. Seme-alaba adingabeak eta adinez nagusi ezinduak ekonomikoki hildakoaren mende daudela ulertuko da.
- Hildakoarenak ez diren seme-alabak, aurreko a) letran aipatutako pertsonenak, baldin eta ekonomikoki hildakoaren mende badaude.
- Aurreko a), b) eta c) idatz-zatietan jasotako pertsonarik ezean, hildako pertsonaren gurasoak izango dira onuradun, ekonomikoki haren mende badaude.
- Delituaren ondorioz zuzenean hiltzen den adingabearen gurasoek.

Laguntza horiek eskatzeko **epea** bost urtekoa da, eta ebazpen judizial irmoa ematen denetik edo biktima dela egiaztatzen denetik hasiko da kontaktzen.

Laguntzen **zenbatekoak** ezin izango du inola ere gainditu epaian ezarritako kalte-ordaina, eta laguntza-motaren arabera irizpide batzuk aplikatuz kalkulatu da.

- Biktima **sexu-indarkeriaren biktima edo genero-indarkeriaren biktima** bada, laguntzaren zenbatekoa ehuneko hogeita bost handituko da, abenduaren 11ko 35/1995 Legean ezarritako irizpide orokorren arabera kalkulatu.
- **Sexu-indarkeriek edo genero-indarkeriak eragindako heriotzen kasuetan**, laguntza ehuneko hogeita bostean handituko da seme-alaba adingabeen edo nagusien onuradunentzat, baldin eta judizialki laguntza-neurriak ezarri bazaizkie.

Behin-behineko laguntzak eman daitezke zigor-arloko prozesua amaitzen duen ebazpen judizial irmoa eman aurretik, baldin eta egjartzatzen bada biktima edo haren onuradunak egoera ekonomiko larrian daudela. Delituaren biktima sexu-indarkeriaren edo genero-indarkeriaren biktimatzat hartzen bada, behin-behineko laguntzak eman ahal izango dira, biktimaren edo haren onuradunen egoera ekonomikoa edozein dela ere.

INFORMAZIO-TELEFONOAK

Estatu-eremua	016 Entzuteko desgaitasuna duten pertsonak: 900 116 016
Andaluzia	900 200 999
Aragoi	900 504 405
Kanariak	112
Kantabria	942 214 141
Gaztela-Mantxa	900 100 114
Gaztela eta Leon	012
Katalunia	900 900 120
Extremadura	
Galizia	900 400 273
Balear Uharteak	971 178 989
Errioxa	900 711 010
Madril	012
Nafarroa	
EAE	900 840 111
Asturiasko Printzerria	985 962 010
Murtziako Eskualdea	112
Valentziako Erkidegoa	900 580 888
Ceuta	900 700 099
Melilla	

Informazio gehiago: Autonomia Erkidegoetako Berdintasun Erakundeetan, Emakumeari Laguntzeko Zentro autonomiko eta lokaletan, Biktimei Laguntzeko Bulegoetan, Abokatuen Elkargoetako Orientazio Juridikoko Zerbitzuetan eta emakumeen eta atzeritarren erakundeetan.

Genero Indarkeriaren aurkako Gobernu Ordezkaritzaren webgunea:

<https://violenciagenero.igualdad.gob.es/instituciones/home.htm>

Gida hau orientagarria da eta ez du legezko baliorik.

Inola ere ez du ordeztan laguntza juridiko espezializatu bat.